

**WAR
HERITAGE
INSTITUTE**

JAARVERSLAG 2019

Inhoudstafel

Voorwoord van de Voorzitter van de Raad van Bestuur	4
Voorwoord van de Directeur-generaal a.i.	6
2019 in een oogopslag	7
Remembering the Past, building the Future	14
Een honderdtal leerlingen op herdenkingsreis naar Auschwitz	15
Een gemeenschappelijke herdenking onder de triomfboog in Parijs.....	16
Een historische colonne tijdens het nationaal defilé.....	16
Nationale bedevaart van Breendonk in aanwezigheid van Z.M. Koning Filip	17
Een nationaal herdenkingsprogramma voor de 75e verjaardag van de bevrijding	18
Inhuldiging van de tentoonstelling “Oorlog – Bezetting – Bevrijding”	18
« Liberation route »	19
« Nuts days ».....	21
Onze tentoonstellingen	23
“De Groote Oorlog voorbij”: een groot succes!.....	24
« Maczek »	24
“Oorlog – Bezetting – Bevrijding”	25
“Operatie Noordzee 1944-45”	26
“Vorstelijk getooid – Koninklijke uniformen”	27
“Résister à la propagande de guerre”	27
Onze educatieve dienstverlening	28
Een pedagogische plicht	29
Educatieve bezoeken aan de concentratiekampen.....	29
Thematische bezoeken	30
Een jaar vol samenwerkingen	30
Begeleiding van stagiairs.....	31
Realisaties	31
Onze collecties	32
Onze aanwinsten	33
Bruiklenen voor internationale tentoonstellingen	34
Unieke depots.....	35
Een museum van de 21e eeuw	36
Praktijkuitwisselingen in Kyoto	36
Een hedendaagse museologie	36
Onze sites	37
Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis	38
Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk	38
Bastogne Barracks.....	39

Dodengang.....	39
Gunfire	40
Commandobunker Kemmelberg.....	40
Ons documentatiecentrum	41
Wetenschappelijke publicaties.....	42
Studiedagen en Lezingen	47
Studiedagen	47
Lezingen	47
Het WHI samengevat.....	48
Historiek	49
Opdrachten	49
Onze waarden	49
Beheerorganen	49
De directie.....	49
De Raad van Bestuur	50
De Wetenschappelijke Raad	50
Erfgoedraad.....	51
Enkele cijfers	52
Financiën	52
Personeel.....	55
Bezoekerscijfers	56
Colofon.....	57

Voorwoord

Koen Palinckx

Voorzitter van de Raad van Bestuur van het
War Heritage Institute

Voorwoord van de Voorzitter van de Raad van Bestuur

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van het War Heritage Institute.

2019 stond in het teken van 75 jaar bevrijding van ons land maar ook van de 75ste verjaardag van de slag om de Ardennen, een van de meest gruwelijke en dodelijke veldslagen uit de Tweede Wereldoorlog.

Aan het begin van het jaar liep de succesvolle tentoonstelling “De Grote Oorlog voorbij” over de afloop en naweeën van de Eerste Wereldoorlog nog steeds en deze vormde symbolisch mooi de aanloop naar de herdenkingen omtrent de Tweede Wereldoorlog. Historici zijn het erover eens dat de kiemen van die nieuwe wereldoorlog reeds in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog lagen.

De opening van een geheel vernieuwde en hoogstaande permanente tentoonstelling in het Koninklijk Legermuseum over de Tweede Wereldoorlog onder de titel “Oorlog, Bezetting, Bevrijding” was een van de hoogtepunten van 2019. In totaal schetsen meer dan 2000 collectiestukken, verspreid over 3000 m², deze beladen periode in onze geschiedenis.

De tentoonstelling “Operatie Noordzee 1944-1945” in Seafront in Zeebrugge werd een dag na de herdenkingen van D-day geopend en belicht de bijzonder belangrijke oorlog op zee. Hiermee worden andermaal de rijkdom van onze collecties en de veelheid aan onderwerpen aangetoond die binnen het War Heritage Institute aan bod komen.

Met de groots opgezette bevrijdingscolones traden we in het najaar letterlijk buiten de muren van onze musea en sites en werd op indrukwekkende wijze getoond dat ergoed en geschiedenis dynamisch, publieksgericht en zeer laagdrempelig kunnen zijn. De druk bezochte passage van de colonne historische voertuigen door Bergen, Brussel, Mechelen, Leopoldsburg... maar vooral het bevrijdingsweekend te Antwerpen met 160.000 bezoekers tonen aan dat de belangstelling voor het oorlogsverleden ook anno 2019 nog bijzonder groot is.

Via dit project zetten we een eerste stap in de richting van ons netwerk van herinnerings- en oorlogsmusea en kreeg de werking van onze erfgoedraad, waar ook de deelstaten in participeren, vorm.

In september stonden we met een indrukwekkende plechtigheid, in aanwezigheid van de Koning, ook stil bij de 75ste verjaardag van de bevrijding van het kamp Breendonk en brachten we hulde aan al wie zich had opgeofferd in de strijd tegen bezetting, onderdrukking en barbarij.

De site Gunfire Brasschaat lanceerde in diezelfde periode een gesmaakte tentoonstelling over het Duitse V-bommenoffensief dat ons land tussen oktober 1944 en maart 1945 in zijn gruwelijke greep hield.

December stond in het teken van de slag om de Ardennen en daarbij werden de deuren van Bastogne Barracks wijd opengezet. Tijdens het fameuze “Nuts”-weekend overspoelden tussen 13 en 16 december vele tienduizenden bezoekers, afkomstig uit de ganse wereld, de stad en onze site.

Persoonlijk hoogtepunt van dit jaar was voor mij het planten van een notenboom door een Duitse veteraan, samen met Amerikaanse veteranen, als teken van verzoening, vriendschap en hoop.

Uiteraard bevat dit jaarverslag nog veel meer en komen alle aspecten van onze werking –voor en achter de schermen – aan bod.

We hopen dat u onze werking naar waarde weet te schatten en uiteraard danken we het publiek voor de belangstelling, de steun en de bezoeken aan onze sites!

Koen Palinckx
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Voorwoord

Michel Jaupart

Directeur-generaal a.i.
War Heritage Institute

Voorwoord van de Directeur-generaal a.i.

Beste lezers,

Sinds de oprichting van de instelling in 2017 worden alle zeilen bijgezet om het War Heritage Institute **zowel op Belgisch als op Europees niveau tot een essentiële speler inzake militair erfgoed en herdenking** te laten uitgroeien.

Ik ben bijzonder trots dit derde jaarverslag te mogen inleiden omdat het aantoonst enerzijds dat onze instelling aan de hand van diverse activiteiten en tentoonstellingen het grote publiek een verrijkende en onvergetelijke ervaring biedt en anderzijds dat ons werk en onze publicaties binnen de wetenschappelijke en academische wereld als referenties worden vermeld

2019 was voor onze instelling **een bijzonder herdenkingsjaar** vermits we onder andere de 75^e verjaardag van de bevrijding van ons dierbare België gevierd hebben. Dit uitzonderlijke herdenkingsprogramma heeft de vorm van een drieluik aangenomen. Het eerste luik stond in de lente van 2019 in het teken van de inhuldiging van de nieuwe permanente tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog in het Koninklijk Legermuseum. Het tweede speelde zich in september op onze wegen af en wel in het kader van de *Liberation route* en de colonne historische voertuigen van het WHI. Ons programma werd in december met een grandioos *Nuts*-weekend in Bastenaken afgesloten. Onze instelling speelde ook een centrale rol in de coördinatie van de grote plechtigheden op nationaal vlak, die in 2019 in het teken van het einde van de Tweede Wereldoorlog stonden.

2019 was eveneens **een jaar van grote wijzigingen**, want het WHI bracht zijn centrale administratie naar het Koninklijk Legermuseum over, wat uiteraard een omvangrijke reorganisatie van onze diensten veronderstelde. Een vzw, de Nationale Confederatie van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden, die zich toelegt op de herdenkingsopdracht en de vrijwaring van de democratische waarden, sloot zich in onze lokalen ook bij ons aan.

Onze tentoonstellingen hebben in 2019 een groot succes gekend. “*De Grote Oorlog voorbij*”, dat eind 2019 de deuren sloot, heeft meer dan 60.000 bezoekers gelokt. De nieuwe permanente tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog, “*Oorlog - Bezetting - Bevrijding*” kreeg dan weer heel wat pers aandacht. De tentoonstelling, vandaag uiteraard nog steeds open voor het publiek, brengt een nieuwe en hedendaagse benadering van een periode die onze geschiedenis en alle volkeren diep heeft beroerd.

Samen met het voltallige WHI-personeel dank ik onze partners en ons publiek voor hun blijvende belangstelling in en steun aan onze projecten.

Ik wens u alvast veel leesplezier!

Michel Jaupart
Directeur-generaal a.i.
War Heritage Institute

2019 in een oogopslag

Januari

20 januari

Lezing “La sortie de la Grande Guerre, la Belgique 1918-1925” door Laurence van Ypersele in het Koninklijk Legermuseum

24 januari

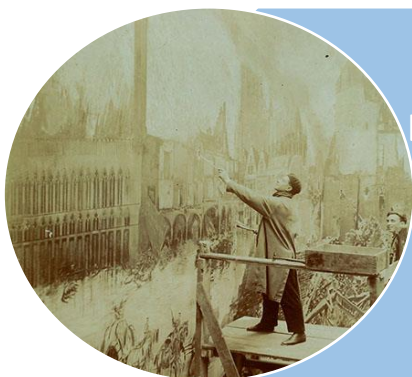
Een honderdtal leerlingen gaat op herdenkingsreis naar Auschwitz

28 januari

Inhuldiging van de tentoonstelling “Maczek” in het Koninklijk Legermuseum

Februari

3 februari

Lezing “Panorama de l’Yser – Diorama de la Meuse Entre propagande, commémoration et remémoration” door Sandrine Smets

3 februari

Het WHI neemt deel aan de
Verzameldag in Antwerpen

8 februari

Het WHI neemt deel aan de
jubileumviering van de Nationale
Strijdersbond van België

18 februari

Het WHI neemt in Luik deel aan
de 85e herdenking van de dood
van Koning Albert I

23 februari

Meer dan 1.700 bezoekers
nemen deel aan onze Museum Night Fever
in het Koninklijk Legermuseum

Maart

15 maart

Inhoudiging van de rondreizende
tentoonstelling "Rwanda 94.
Het onbegrijpelijke begrijpen"

17 maart

Lezing “Au-delà de la Grande Guerre
La prétendue émancipation des femmes”
in het Koninklijk Legermuseum
door Emilie Gaillard

18 maart

Plechtigheid voor de overhandiging van de
standaard van het 1e Regiment
Veldartillerie aan het Koninklijk Legermuseum

April

Van 6 tot 8 april

Een afvaardiging van het WHI neemt
30 Belgische leerlingen mee naar
Rwanda voor de 25e verjaardag
van de Tutsigenocide

17 april

Persconferentie in Bastenaken
en Deurne-Antwerpen voor
de herdenking 40-45

Mei

8 mei

Inhuldiging van de tentoonstelling
“Oorlog – Bezetting – Bevrijding”
in het Koninklijk Legermuseum

9 mei

Herdenkingsreis naar Parijs met
60 Belgische jongeren – Aanwakkering
van de vlam bij de Onbekende Soldaat

Juni

6 juni

Het WHI neemt deel aan de
plechtigheden voor de 75e verjaardag
van de landing (D-Day) in Normandië

7 juni

Inhuldiging van de tentoonstelling
“Operatie Noordzee 1944-1945”
in Seafront in Zeebrugge

25 juni

Herdenkingsreis met Belgische jongeren
naar Buchenwald en Dora

Juli

21 juli

Bevrijdingscolonne van Defensie en
van het War Heritage Institute
tijdens het nationaal defilé

23 juli
Inhoudiging van de tentoonstelling
“Vorstelijk getooid”
in het Koninklijk Paleis

Augustus en september

Van 31 augustus tot 15 september
De uitzonderlijke historische
Bevrijdingscolonne Noord
trekt door België!

9 september
Verzameling van 36 emblemen die
tijdens de Tweede Wereldoorlog in
Zevenkerken verborgen werden

18 september
Z.M. de Koning gedenkt de voormalige
gevangenen in het Nationaal
Gedenkteken van het Fort van Breendonk

22 september
De tentoonstelling “De Grote
Oorlog voorbij” sluit de deuren na
heel wat succes te hebben geboekt!

27 september
**Organisatie van het “3rd European
Quarter Networking”
in het Koninklijk Legermuseum**

November

5 november
**Vernissage van de tentoonstelling
“Résister à la propagande de guerre”
in de ULB**

6 november
**Persconferentie “Onze vergeten
helden”, een project dat hulde brengt
aan de 9.000 Belgische gesneuvelden
tijdens de Tweede Wereldoorlog**

7 november
**Nocturne in het
Koninklijk Legermuseum**

19 en 20 november
**Eerste sessie van de “European
Uniformological Conference”
in het Koninklijk Legermuseum**

25 november
De Chinese minister Qian Feng
bezoekt het Koninklijk
Legermuseum

December

2 december
Onze Zeppelin L30 vertrekt naar
Friedrichshafen als topstuk in een
tentoonstelling in het Zeppelin Museum

13 december
Academische zitting ter ere
van Guy Deploige,
onze specialist Faleristiek

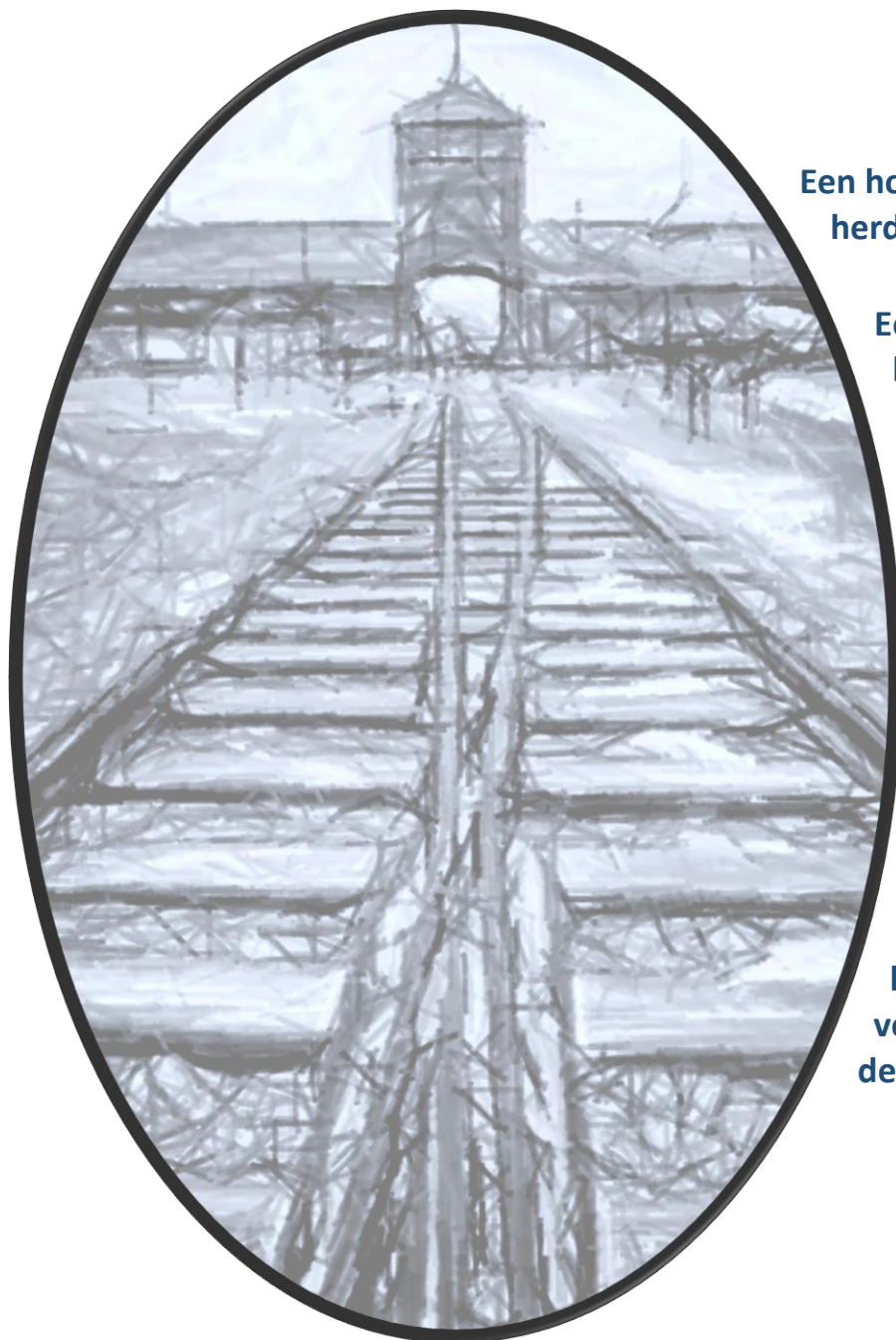

Van 13 tot 15 december
Het Nuts Days-weekend in Bastogne
Barracks gedenkt de 75e verjaardag
van de Slag om de Ardennen

16 december
Nuts-plechtigheid aan de Mardasson
in aanwezigheid van Z.M. de Koning

Remembering the Past, building the Future

Een honderdtal leerlingen op herdenkingsreis naar Auschwitz

Een gemeenschappelijke herdenking onder de triomfboog in Parijs

Een historische colonne tijdens het nationaal defilé

Nationale bedevaart van Breendonk in aanwezigheid van Z.M. Koning Filip

Een nationaal herdenkingsprogramma voor de 75e verjaardag van de bevrijding

Remembering the Past, building the Future

Kennis over de tragische gebeurtenissen die onher roepelijk in het verleden verankerd zijn, vergt herdenkingswerk. Dat moet de vorm aannemen van een erfgoed dat we aan de jongere generaties doorgeven.

Wanneer we de menselijke offers van de twee wereldoorlogen in herinnering brengen, vereeuwigen we de waarde van de vrijheid die de slachtoffers van de conflicten trachtten te vrijwaren. De volgende generaties moeten over de instandhouding van deze vrijheid waken.

Gedenkplechtigheden zijn de gelegenheid bij uitstek om de moed en de zelfopoffering te benadrukken van diegenen die hun land hebben gediend. De dramatische evenementen uit het verleden moeten steeds opnieuw in herinnering worden gebracht om de nieuwe generaties in staat te stellen heel bewust een toekomst op te bouwen. Herinneringen moeten hun stappen op die weg leiden.

Een honderdtal leerlingen op herdenkingsreis naar Auschwitz

Op 24 januari 2019 organiseerde het War Heritage Institute in samenwerking met Defensie voor een honderdtal leerlingen uit het secundair onderwijs de vijftiende herdenkingsreis naar Auschwitz.

De groep bezoekt het concentratiekamp van Auschwitz (met de beruchte poort "Arbeit Macht Frei") en het uitroeiingscentrum Auschwitz II-Birkenau waar in de gaskamers meer dan een miljoen Joden en bijna 20.000 Roma en Sinti werden omgebracht.

Deze herdenkingsreizen moeten onze jongeren bewust maken van de gevolgen van een van de grootste tragedies van de 20e eeuw.

Een gemeenschappelijke herdenking onder de triomfboog in Parijs

Het War Heritage Institute en zijn Franse tegenhanger, het Office national des Anciens Combattants, wakkerden op 9 mei 2019 bij de triomfboog in Parijs samen de vlam van de Onbekende Soldaat aan. Een afvaardiging van een zestigtal Belgische en Franse jongeren woonde de plechtigheid bij.

Een herdenkingsreis voor de jeugd: het aanwakkeren van de vlam was het hoogtepunt van een tweedaagse herdenkingsreis die leerlingen de gelegenheid bood de Mont Valérien, de Triomfboog en het legermuseum Les Invalides te bezoeken, alle hoogst symbolische oorden in de Franse herdenking

Een historische colonne tijdens het nationaal defilé

Het WHI en de Landcomponent van Defensie vormden voor het nationaal defilé van 2019 samen een **historische herdenkingscolonne**.

Die bestond uit voertuigen uit de Tweede Wereldoorlog, waaronder een Sherman Firefly en een Sherman M4 A1, die in 1944 effectief aan de bevrijding van het land deelnamen. Ze zijn nu een onderdeel van het erfgoed bewaard in de WHI-sites Bastogne Barracks en Gunfire. Twintig moderne voertuigen van de Landcomponent sloegen een brug tussen heden en verleden. De voertuigen maakten heel wat indruk op het publiek en konden bovendien rekenen op heel wat persaandacht.

De Sherman M4 A1 deed ook de Brusselse WHI-site Koninklijk Legermuseum aan. Deze Sherman is een geoptimaliseerde versie van de Sherman, uitgerust met een kanon van 76 mm, krachtiger en doeltreffender dan het 75 mm-kanon van de oorspronkelijke pantser. Het voertuig werd opgebouwd op reeds bestaande onderstellen en ontworpen om tijdens de Tweede Wereldoorlog het hoofd te bieden aan steeds zwaardere pantsers van nazi Duitsland.

Nationale bedevaart van Breendonk in aanwezigheid van Z.M. Koning Filip

Ter gelegenheid van de 75e verjaardag van de bevrijding van ons land vereerde Z.M. de Koning het Nationaal Gedenkteken met zijn aanwezigheid. Tijdens een uitzonderlijke plechtigheid vertegenwoordigden twee voormalige gevangenen de zowat 3.600 personen die in Breendonk werden opgesloten en bij uitbreiding al diegenen die in een nazikamp werden vastgehouden.

De bedevaart van het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk, een van de belangrijkste WHI-sites, richt zich met een boodschap van hoop tot de jeugd.

Het WHI bracht hulde aan al diegenen die voor democratie en vrede gevochten en geleden hebben.

301 jongeren namen met een defilé van onsterfelijken aan de plechtigheid deel en symboliseerden de 301 gevangenen die in het fort overleden zijn.

Een nationaal herdenkingsprogramma voor de 75e verjaardag van de bevrijding

75 jaar geleden werd België van de nazibezetting bevrijd en enkele maanden later kwam eindelijk een einde aan de Tweede Wereldoorlog. De verjaardag van de bevrijding mocht niet onopgemerkt voorbijgaan! Het War Heritage Institute, Defensie en talrijke partners sloegen de handen in elkaar voor een nationaal herdenkingsprogramma: "Belgium Remembers 44 - 45".

Inhoudiging van de tentoonstelling "Oorlog – Bezetting – Bevrijding"

De aftrap van het gedenkjaar werd op 8 mei 2019 gegeven, want dan werd in het Koninklijk Legermuseum een grote retrospectieve tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog ingehuldigd. De expo toont op 3.000 m² unieke visuele documenten, getuigenissen en meer dan 2.000 objecten. ***Ze is zo de grootste tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog van het land.*** "Oorlog – Bezetting – Bevrijding" verrassend op verschillende vlakken en spreekt zowel specialisten als het grote publiek van alle leeftijden aan.

« Liberation route »

Om de 75e verjaardag van de bevrijding te vieren, **trok een uitzonderlijke historische colonne “Bevrijdingscolonne Noord”** tussen 31 augustus en 15 september door België, een unieke evocatie en een unieke samenwerking tussen een ruime waaier aan partners, namelijk de verschillende bestuursniveaus in het land, Defensie, de gemeenten langs de route en het WHI.

De colonne bestond uit twintig moderne voertuigen van de Landcomponent van Defensie (waaronder een Piranha) en twintig voertuigen uit de Tweede Wereldoorlog, alle prachtig gerestaureerd, uit de unieke collectie van het War Heritage Institute. De colonne telde ook een derde eskader bestaande uit een dertigtal voertuigen uit de Tweede Wereldoorlog in privébezit.

Nooit eerder waren zoveel historische voertuigen (met inbegrip van rups- en pantservoertuigen) op de wegen van ons mooie land te zien. Heel wat laaiend enthousiaste mensen zijn langs de route komen opdagen. Datzelfde enthousiasme is terug te vinden in de vele persartikels.

Deze uitzonderlijke tocht gaf ook aanleiding *tot herdenkingsplechtigheden* in Bergen, Brussel, Antwerpen en Leopoldsburg.

In een eerste fase ging het van Bergen naar Brussel, over Aat, Edingen en Halle. In Brussel hadden verschillende plechtigheden plaats, waarvan een in het Koninklijk Legermuseum.

De colonne zette vervolgens koers richting Breendonk, met haltes in Vilvoorde en Mechelen. Dan werd de historische Vekemans-route naar Antwerpen gevolgd, waar op 7 en 8 september bevrijdingsfeesten plaatsvonden.

De colonne deed dan Brasschaat en uiteindelijk Leopoldsburg aan, via Brecht, Turnhout en Geel, om daar op 13 september aan een plechtigheid deel te nemen.

De Bevrijdingscolonne Zuid reed dan weer van 17 tot 21 januari 2020 door de Ardennen. We komen hier in een volgend jaarverslag (uitgave 2020) uitgebreid op terug.

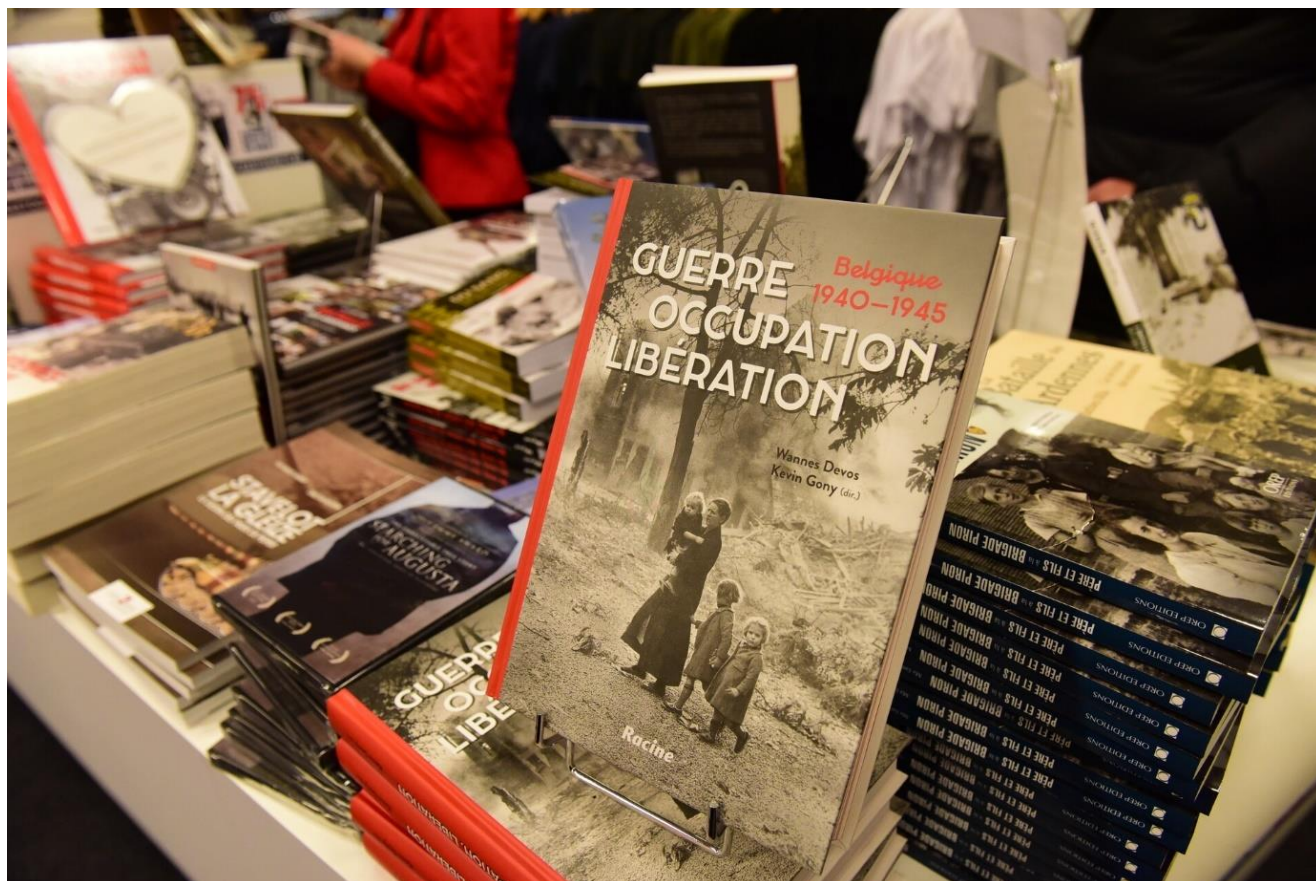
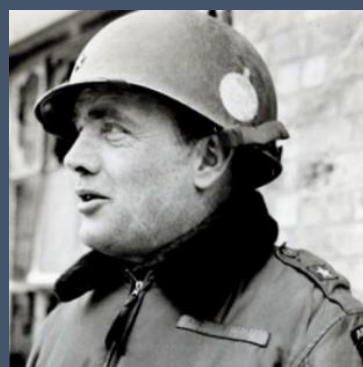
« Nuts days »

Ons herdenkingsprogramma werd op 16 december in Bastenaken afgesloten, tijdens **een grandioos Nuts-weekend**.

Het jaar 2019 stond in het teken van de 75e verjaardag van de Slag om de Ardennen. Voor de gelegenheid organiseerde het War Heritage Institute, in samenwerking met de stad Bastenaken, van 13 tot 15 december een speciale uitgave van het jaarlijkse **“Nuts-weekend”**.

Een uitgebreid programma bracht hulde aan al diegenen die hun leven voor onze vrijheid hebben gegeven, met een herdenking van het beleg van de stad, een wandeltocht omheen de plek van het gebeuren, een historische optocht met statische reconstituties door privéverzamelaars, een groot klank-en-lichtspel in het thema van **“De wegen van de Vrijheid”**, een defilé met militaire voertuigen en een vuurwerk om het evenement af te sluiten.. Tijdens het weekend stelde onze site Bastogne Barracks verschillende animaties voor en organiseerde ze een beurs voor oorlogsboeken en historische documenten. Op zondag kon het publiek meerdere veteranen ontmoeten.

Bastenaken, 22 december 1944: de Amerikaanse generaal McAuliffe antwoordt “Nuts!”, anders gezegd “Dat had je gedacht” op de Duitse eis tot overgave. De historisch geworden anekdote wordt een gevechtscreet die in de Amerikaanse media heel wat weerklink vindt.

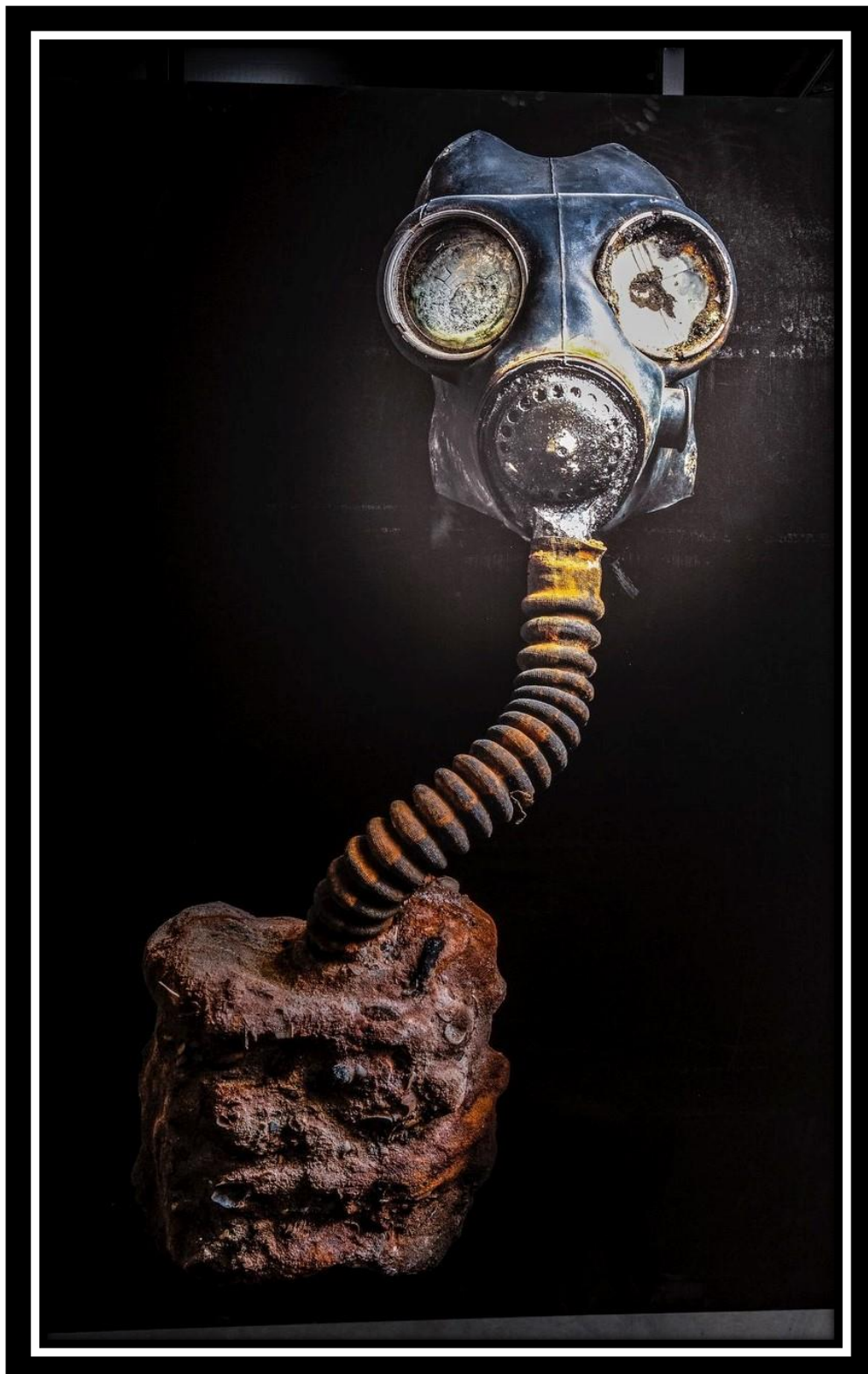
Zijne Majesteit Koning Filip vereerde de plechtigheid op 16 december bij de Mardasson op de heuvel van Bastenaken met zijn aanwezigheid.

In zijn toespraak eerde de koning uiteraard al diegenen die voor onze vrijheid hebben gestreden: *“De Slag om de Ardennen woedde bijna twee maanden lang, in de koude en de sneeuw. Er werden talloze heldendaden gesteld. België heeft zijn bevrijding aan deze moedige soldaten te danken. Het beroemde woordje van de Amerikaanse generaal McAuliffe dat zijn categorieke weigering uitte, zal nog vele jaren in onze herinnering weerklinken. Het staat symbool voor de moed en de vastberadenheid van onze bevrijders en weerspiegelt de legendarische standvastigheid van de bewoners van de Ardennen”.*

Nuts-plechtigheid op 16 december 2019 bij de Mardasson in aanwezigheid van Z.M. de Koning.

Onze tentoonstellingen

**De Grote
Oorlog voorbij**

Maczek

**Oorlog
Bezetting
Bevrijding**

**Operatie
Noordzee 1944-
45**

**Vorstelijk
getooid –
Koninklijke
uniformen**

**Résister à la
propagande de
guerre**

Onze tentoonstellingen

Parallel met zijn herdenkingsprogramma **organiseerde het War Heritage Institute verschillende tentoonstellingen**, niet enkel op zijn sites maar ook extra muros.

“De Grote Oorlog voorbij”: een groot succes!

Sinds de inhuldiging in september 2018 trok de tentoonstelling “De Grote Oorlog voorbij 1918-1928” meer dan 60.000 bezoekers.

Verschillende thema’s werden aangesneden, zoals het eindoffensief, de bevrijding, de naoorlogse periode, de geopolitieke omwentelingen, de economische heropbouw, het rouwproces en de herdenking, de politieke en culturele verschuivingen.

De tentoonstelling boekte een mooi succes en sloot op 22 september 2019 de deuren

« Maczek »

In het kader van de 75e verjaardag van de bevrijding van ons land en van het eeuwfeest van de diplomatieke betrekkingen tussen Polen en België, **verwelkomde het WHI van 29 januari tot 29 maart 2019 de tentoonstelling “Maczek. Gepantserde vleugels” in het Koninklijk Legermuseum.**

Het publiek ontdekte in woord en beeld de geschiedenis van de Poolse 1e pantserdivisie van generaal Maczek. Talloze collectiestukken uit Belgische en Poolse privéverzamelingen vulden de uitgebreide collecties van het Koninklijk Legermuseum aan.

De tentoonstelling werd in Warschau gecreëerd en reeds in Gdansk voorgesteld. Nu was op initiatief van de Vlaamse regering, de ambassade van Polen in België, de vzw “Eerste Poolse Pantserdivisie België” en het WHI België aan de beurt.

De tentoonstelling werd vervolgens in Vlaanderen opgezet, meer bepaald in de steden die door de troepen van generaal Maczek werden bevrijd.

Generaal Stanislas MACZEK

“Oorlog – Bezetting – Bevrijding”

Op 9 mei 2019 opende het Koninklijk Legermuseum de nieuwe permanente tentoonstelling **“Oorlog – Bezetting – Bevrijding”** over België en de Tweede Wereldoorlog. Meer dan 1.000 collectiestukken op 1.500 m² illustreren een belangrijke bladzijde in de geschiedenis van ons land.

De nieuwe opstelling vervolledigt de tentoonstelling over het interbellum en het begin van de Tweede Wereldoorlog die het Koninklijk Legermuseum enkele jaren geleden presenteerde. De bestaande afdelingen werden gemoderniseerd en het geheel is nu verrassend vernieuwend.

De expo vertelt niet enkel het verhaal van de bezetting en de bevrijding van het land, evenals het einde van de

oorlog in Europa en in Azië, maar spitst zich ook toe op de repressie, de persecutie en de genocide uitgewerkt door het nazibestel. **Deze nieuwe tentoonstelling gaat veel verder dan de traditionele militaire benadering en vestigt ook de aandacht op de sociale, politieke, economische en menselijke gevolgen van de oorlog.** Dit is een historische en wetenschappelijk evenwichtige voorstelling, waarin opties, mogelijkheden en “keuzes” in oorlogstijd een leidmotief vormen. Delicate kwesties worden niet geschuwd: institutioneel België, de rol van de koning, het verzet, de collaboratie, de Jodenvervolgving en de repressie worden belicht en in context geplaatst.

“Oorlog – Bezetting – Bevrijding” zet volwassenen én jongeren tot nadenken aan. Ze vervult zo perfect een van de hoofdpodochten van het WHI (de herdenkingsopdracht) en biedt het publiek een verrijkende en beklivende ervaring.

De tentoonstellingsruimtes zijn prachtige voorbeelden van moderne en aantrekkelijke scenografie, perfect aangepast aan de aangesneden onderwerpen. Vloeren, wanden, belichting en vitrines bieden een totaalervaring.

Spectaculaire multimediatoeppassingen vervolledigen de inrichting. Het Museum blijft echter wel trouw aan zijn opdracht: de unieke en uitzonderlijke collectiestukken zijn en blijven de sleutelementen, want ze brengen de bezoeker in rechtstreeks contact met het verleden.

“Operatie Noordzee 1944-45”

De tentoonstelling **“Operatie Noordzee”** opgesteld in Seafront in Zeebrugge werd georganiseerd door het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), Westtoer, Seafront, met de steun van de Nationale Loterij en de Vlaamse Regering; **ze stelt het erfgoed voor dat voor onze kust op de zeebodem te vinden is.** Scheepswrakken en diverse voorwerpen, de stille getuigen van de bevrijding van de Schelde, vertellen een weinig gekend aspect van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. De bezoekers herbeleven de veldslag aan de hand van foto’s, video’s, kaarten, originele objecten en duidende teksten.

De tentoonstelling opende de deuren op 8 juni 2019 in het kader van de campagne “Belgium Remembers 44-45” en gedenkt de 75e verjaardag van de bevrijding van België (toegankelijk tot 14 november 2021).

De tentoonstelling “Operatie Noordzee 1944-45” bevat heel wat originele voorwerpen zoals een autokanon van het Canadese leger en een indrukwekkend luchtafweerkanon van de Britse monitor HMS Roberts, een “veteraan” van D-Day. De aandacht van het publiek wordt ook gevestigd op het belang van ons onderwatererfgoed. Scheepswrakken, schoenen, gasmaskers: dit alles is op de bodem van de Noordzee te vinden en de objecten zijn de laatste getuigen van de Tweede Wereldoorlog.

“Vorstelijk getooid – Koninklijke uniformen”

De tentoonstelling over het uniform telde vier afdelingen: het imago van de koning zoals dat in de volksverbeelding gangbaar was en is, het beeld van de legerhoofden, het beeld van de vorstelijke kolonels van buitenlandse regimenten (Britse, Duitse, Oostenrijkse,...) en ten slotte dat van de koningen in uniformen verbonden aan sterk gecodificeerde activiteiten (ridderorden, bootclubs, doctor honoris causa).

De tentoonstelling is het resultaat van een samenwerking tussen de koninklijke vereniging “Dynastie en Cultureel Patrimonium”, de Koning Boudewijnstichting en het WHI. “Vorstelijk getooid. Koninklijke uniformen” liep van 23 juli tot 25 augustus 2019 in de troonzaal van het koninklijk paleis en toonde tenues van onze vorsten, die door hun opvolgers aan het Museum werden toevertrouwd en nu met veel zorg bewaard worden.

“Résister à la propagande de guerre”

De tentoonstelling “Résister à la propagande de guerre” (Weerstand bieden aan oorlogspropaganda) liep van 6 november tot 19 december 2019 in de Université libre in Brussel. Ze is het resultaat van een uitgebreide samenwerking tussen verschillende entiteiten en personen uit soms heel diverse milieus, waaronder het Centre d’Histoire et de Sociologie des Gauches van de ULB en het WHI.

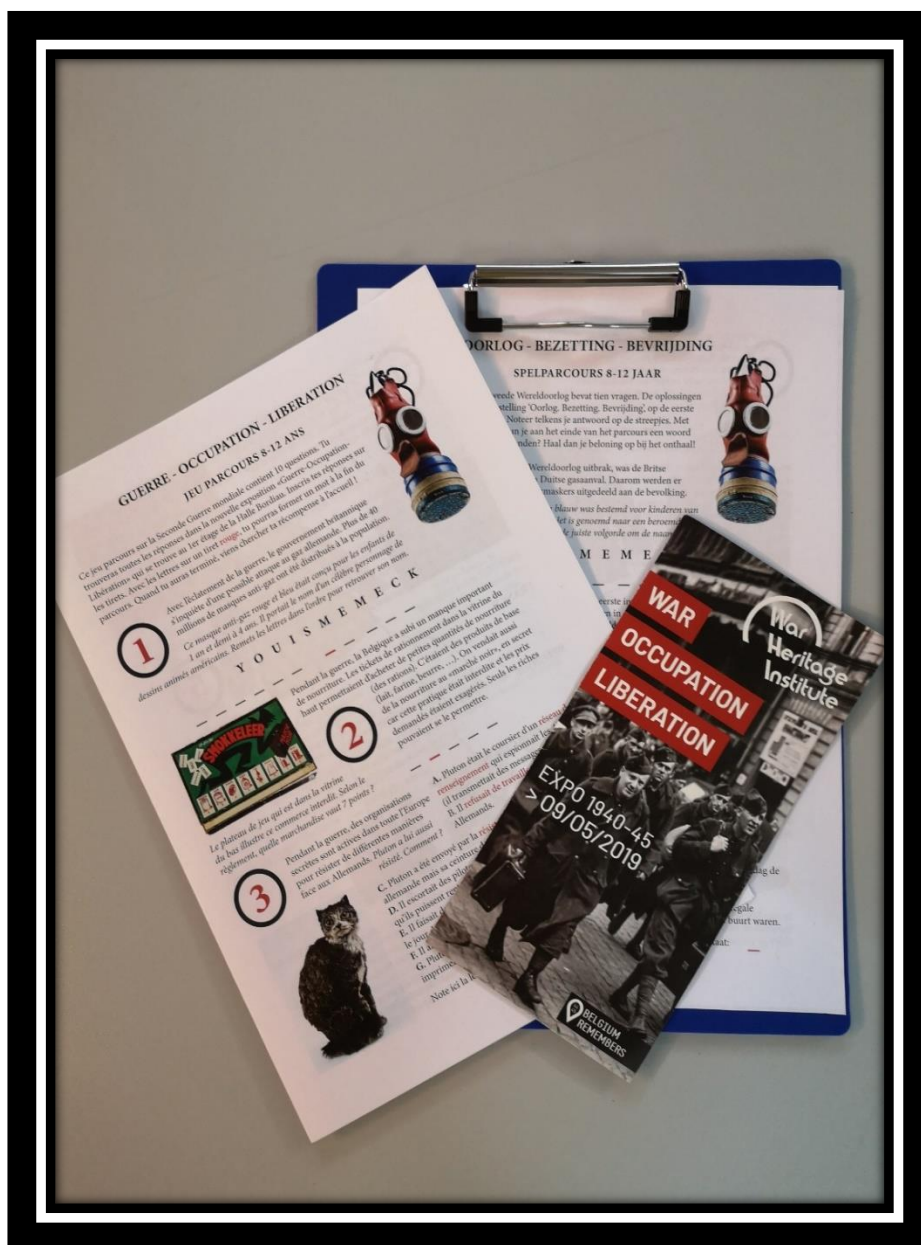
De tentoonstelling was een “geïllustreerde” versie van de best-seller van professor Anne Morelli van de ULB “Principes élémentaires de propagande de guerre: Utilisables en cas de guerre froide, chaude ou tiède...”.

Het WHI leverde onder leiding van Anne Morelli niet enkel bijdragen aan het historisch onderzoek, maar nam ook de volledige technische uitwerking voor zijn rekening (vertaling teksten, lay-out, druk).

Oorlogspropaganda is een uiterst actueel thema. In deze tijden van Fake News en ongecontroleerde sociale media moeten we het publiek (en in het bijzonder de jeugd) kritische instrumenten ter beschikking stellen en de burgerzin aanscherpen. **Dat was de doelstelling van deze tentoonstelling bedoeld voor een breed publiek.**

Onze educatieve dienstverlening

Een pedagogische plicht

Educatieve bezoeken aan de concentratiekampen

Thematische bezoeken

Een jaar vol samenwerkingen

Begeleiding van stagiairs

Realisaties

Onze educatieve dienstverlening

Een pedagogische plicht

De herdenkingsopdracht, met de lessen die uit het verleden moeten worden getrokken, behelst ook een pedagogisch luik. De politieke en sociale omstandigheden die de verschijning van autoritaire regimes mogelijk maken, moeten bestreden worden. Daarvoor moeten we ***de jeugd overtuigen van essentiële waarden zoals vrede, vrijheid en democratie als intergenerationele hefbomen.***

De Educatieve Dienst en de Dienst Herinnering van het WHI organiseren projecten voor scholen in het kader van de herdenkingsopdracht. De Eerste en Tweede Wereldoorlog komen daarbij uiteraard ruimschoots aan bod, maar recentere conflicten waarin België betrokken was, worden eveneens aangekaart.

Educatieve bezoeken aan de concentratiekampen

In de lente van 2019 organiseerde de Dienst Herinnering op vraag van de scholen bezoeken aan voormalige concentratiekampen. Onze medewerkers leidden zo acht verschillende groepen in het kamp van Natzweiler-Struthof in de Elzas rond. In juni organiseerden ze in samenwerking met Hainaut Mémoire een reis voor een zestigtal jongeren naar de kampen van Buchenwald en Dora in Duitsland. Ter plaatse namen ze de rondleidingen voor hun rekening.

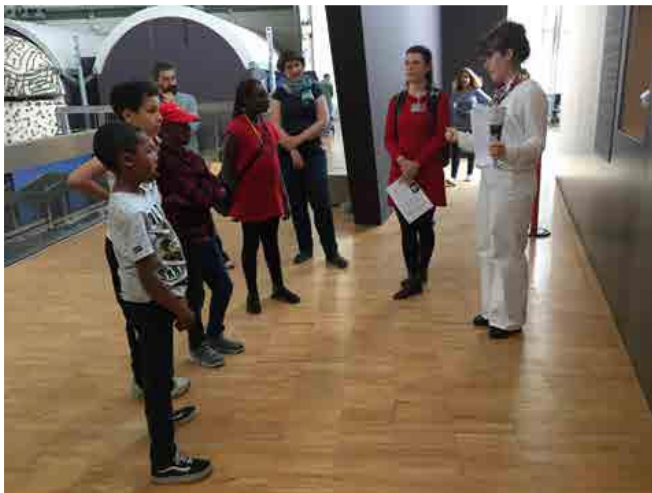
Thematische bezoeken

De zalen Interbellum en Tweede Wereldoorlog zijn over twee verdiepingen verdeeld. Vanwege de omvangrijke collectie is het geheel bekijken in een enkel bezoek niet voor de hand liggend.

Sinds 2019 stelt de Educatieve Dienst daarom tien thema's voor die onze collecties vanuit een specifieke invalshoek belichten. Sommige thema's (oorlog en weersvoorspelling, propaganda, burgerbevolking, technische innovaties, de Belgen in de oorlog, geweld en vervolging) worden in pedagogische dossiers trouwens verder uitgespit.

Een jaar vol samenwerkingen

Hubert Delattre, Master in Communicatie (UCL), organiseerde eind maart 2019 een ontdekkingsdag in de tentoonstelling "De Grote Oorlog voorbij". De activiteit was voorbehouden aan senioren en organisaties die groepsbezoeken aan tentoonstellingen plannen.

Julie Sharp en Charline Albert, studenten Cultureel Beheer aan de ULB, creëerden een animatie "Kinderen in de oorlog". Op basis van de collecties over het interbellum en de Tweede Wereldoorlog werkten ze een animatie uit over propaganda gericht op kinderen, met aandacht voor de stress veroorzaakt door de bombardementen, de moeilijkheden van het dagelijkse leven in een bezet land en de onhoudbare positie van Joodse kinderen die verborgen werden om aan deportatie te ontsnappen. Na een test met jongeren uit een buurthuis en enkele aanpassingen wordt deze nieuwe animatie nu aan het publiek aangeboden.

Thomas Stolecki, Master in Communicatie aan de UCL, herwerkte de animatie "Propaganda" voor tieners op basis van de nieuwe zalen over bezet België, het einde van de Tweede Wereldoorlog of onderwerpen zoals terreur en genocide. De jongeren moeten eerst de verschillende propagandadragers opspeuren, om vervolgens de geheimen van een doeltreffende propaganda-affiche bloot te leggen. In het tweede deel van de animatie wordt aandacht besteed aan de excessen en misdaden waar propaganda kan toe leiden. De student legde zijn project aan een testgroep voor. **Na enkele aanpassingen uitgelokt door de opmerkingen van de "proefkonijnen" en de raadgevingen van de Dienst Herinnering wordt deze workshop nu aan ons publiek aangeboden.**

Begeleiding van stagiairs

In april 2019 verwelkomde de Educatieve Dienst een stagiaire van het 3e jaar leerkracht basisonderwijs. De studente diende een stage van een week in een pedagogische instelling te lopen.

Haar keuze viel op het WHI omdat ze te weten wou komen hoe we Geschiedenis en onderwerpen i.v.m. onze collecties aan de man brengen. Het ludieke aspect van dergelijke rondleidingen boeide haar ook. Ze diende de animatie “Operatie Profilering” onder de loep te nemen en uit te testen, om uit te maken of die aan onze gidsen kon worden voorgesteld. De gidsen werden vervolgens over de animatie ingelicht. Onze stagiaire maakte ook kennis met de pedagogische instrumenten waarover we beschikken.

Realisaties

De Educatieve Dienst actualiseerde in 2019 zijn **pedagogische dossiers** en plaatste die vervolgens online en dus ter beschikking van de leerkrachten (basis- en secundair onderwijs).

De koffers Interbellum en Tweede Wereldoorlog zijn sinds 2019 beschikbaar.

Ze zijn bedoeld voor leerkrachten of opvoeders op zoek naar originele objecten, archiefdocumenten, foto's en pedagogische dragers waarmee het thema kan worden aangesneden of waarmee een les over het interbellum en/of de Tweede Wereldoorlog kan worden vervolledigd.

Deze nieuwe koffers sluiten aan bij de reeds bestaande koffers over 14-18 die rond 11 november steeds bijzonder populair blijken.

Nieuwe geocachingparcours over de afdelingen “Interbellum”, “Tweede Wereldoorlog” en “Oorlog- Bezetting – Bevrijding” werden eveneens uitgewerkt.

Onze collecties

Onze aanwinsten

Bruiklenen voor nationale tentoonstellingen

Unieke depots

Onze collecties

Een van onze opdrachten is het opzoeken, verwerven, conserveren, restaureren en valoriseren van objecten, documenten en getuigenissen i.v.m. militaire geschiedenis van de middeleeuwen tot heden. Onze verzamelingen zijn de basis van ons wetenschappelijk werk. Hun rijkdom en diversiteit dragen bij tot de nationale en internationale reputatie van onze instelling.

Onze aanwinsten

Het War Heritage Institute voert een dynamisch en doordacht aanwinstenbeleid en breidt zijn militair erfgoed dan ook regelmatig uit, onder andere met aanwinsten, giften en bewaargevingen.

In 2019 verwierf het WHI 612 nieuwe objecten.

Aankoop van een olie op doek “De Louise-Marie in volle storm” van Jean Théodore KRUSEMAN (1835-1895). Tot nog toe presenteerde onze Historische Zaal enkel een kopie van dat werk. Dankzij deze aankoop kunnen we nu eindelijk het originele werk tentoonstellen.

In 1840 verwerft de Belgische regering de Louise-Marie, een schoener van 200 ton, bestemd voor visserijbewaking en verre expedities. De Louise-Marie neemt tussen november 1841 en januari 1845 samen met enkele handelsschepen deel aan een reeks reizen naar Abyssinië en Guatemala (poging tot kolonisatie van Santo Tomas). Van 1848 tot 1856 maakt de schoener verschillende verplaatsingen naar Guinea, meer bepaald op de Rio Nunez.

Aankoop van een camera met toebehoren en mobiele fotostudio van de Stasi.

Door de aankoop van dit emblematische object van de Koude Oorlog gebruikt door de Stasi, de veiligheidsdienst van de Democratische Republiek Duitsland, worden onze collecties over dat onderwerp perfect aangevuld.

Het WHI kreeg ook talrijke giften, waaronder een gymnastiorka, objecten, medailles, documenten en foto's die aan Karl Ludvigovitch de Behr toebehoorden (1898-1957), de zoon van een Belgische ingenieur en industrieel in Rusland, aspirant-officier bij de lansiers van de Garde, overgestapt naar het Witte Leger van de Drozdovski-vrijwilligers (Kornilov-leger).

*De tentoonstelling “De Grote Oorlog voorbij” – die deze opmerkelijke objecten presenteerde – zette kleinzoon Erik de Behr ertoe aan de bruikleen in een gift om te zetten, **als erbetoon aan zijn grootvader**. We zijn uiteraard zeer vereerd door deze blijk van vertrouwen. De uitzonderlijke gift illustreert **een bijzondere lotsbestemming én betekent een ontegensprekelijke verrijking van onze collecties**.*

Bruiklenen voor internationale tentoonstellingen

Bruiklenen toegestaan aan musea of erfgoedinstellingen bieden de gelegenheid vruchtbare uitwisselingen en partnerschappen te bewerkstelligen én dragen ook bij tot de uitstraling van onze instelling in België en in het buitenland.

Het WHI leent regelmatig collectiestukken voor tijdelijke tentoonstellingen uit, zelfs op internationaal vlak. In 2019 leende onze instelling **209 objecten** uit, waaronder 2 aan het prestigieuze Metropolitan Museum of Art in New York.

29/01/2018 - 31/08/2020	Wanneer de dood uit de hemel kwam, Museum aan de IJzer, Diksmuide	11 objecten
22/09/2018 - 11/07/2019	Fietsen, Museum VI Cultuurleven, Brussel	1 object
02/10/2019 - 5/01/2020	The Last Knight: The armors and chivalric world of Emperor Maximilian I of Austria, Metropolitan Museum of Art, New-York	2 objecten
26/10/2018 - 23/11/2019	De kleuren van de bevrijding- Het wandtapijt vertelt, Senaat, Brussel	1 object
03/11/2018 - 3/03/2019	Great War exhibition, Muzeum Sztuki in Łódź	6 objecten
08/11/2018 - 03/02/2019	Historia polskich orderów o odznaczeń w 100-lecie odzyskania Niepodległości, Royal Lazienki Museum, Warschau	12 objecten
22/01/2019 - 06/01/2020	Koude oorlog, National Militair Museum, Soesterberg	4 objecten
14/05/2019 – 08/11/2020	Le triangle d'or, Kasteel van Seneffe	4 objecten
03/06/2019 - 03/01/2021	Operatie Noordzee, Seafront, Zeebrugge	51 objecten
08/06/2019 - 19/12/2019	Les coulisses de la Paix, Musée de la Grande Guerre de Meaux	1 object
19/07/2019 - 25/08/2019	Onze vorsten, Koninklijk paleis, Brussel	50 objecten
01/09/2019 – 30/05/2020	Vreugde & Verdriet. Antwerpen bevrijd, 1944-1945, Felix Archief, Antwerpen	2 objecten
18/10/2019 - 18/11/2020	Back to Bruegel Experience the 16th century, Hallepoort/ KMKG Brussel	8 objecten
23/11/2019 - 10/04/2020	Luchtvaart & Fokker, Museum Huis Doorn	1 object
24/11/2019 - 20 /01/2020	Camouflage, Felix Art museum, Drogenbos	54 objecten
13/12/2019 - 01/11/ 2020	History of the crossing of the Atlantic Ocean with airships, Zeppelin Museum, Friedrichshafen	1 object

Onze Zeppelin L30 vertrok naar Friedrichshafen als topstuk in een tentoonstelling van het Zeppelin Museum.

Unieke depots

In 2019 plaatste het WHI op vraag van militaire en diplomatieke instellingen en vertegenwoordigingen **3.423 objecten** in depot.

Een museum van de 21e eeuw

Praktijkuitwisselingen in Kyoto

Ilse Bogaerts, hoofd van Hoofd Dienst textilia en Kunstwerken, nam in september 2019 aan het congres van het “*International Council of Museums*” (ICOM) in Kyoto deel, een evenement dat 300 museumprofessionals samenbracht. De conferentie heeft om de drie jaar plaats en geeft aanleiding tot debatten en uitwisselingen over museale kwesties. Het forum van 2019 plaatste het accent op **de wijze waarop musea beter aan de nieuwe verwachtingen van de maatschappij kunnen beantwoorden**. Door aan dergelijke evenementen deel te nemen, komen we in contact met andere museumprofessionals, waardoor we ons inzicht in nieuwe uitdagingen kunnen aanscherpen.

Ilse Bogaerts, lid van het directiecomité van ICOMAM (International Committee for Museums and Collections of Arms and Military History), organiseerde in Kyoto een collectieve dag die ICOMAM en ICOM COSTUME samenbracht; het initiatief oogstte heel wat succes. Ze gaf ook een lezing: “Why do we love to look like a soldier?”

Een hedendaagse museologie

Onze instelling moet ons gemeenschappelijk erfgoed absoluut valoriseren en aan toekomstige generaties doorgeven. We moeten dat patrimonium ook met het **hedendaagse publiek** delen. Dat kan aan de hand van tentoonstellingen en **nieuwe vormen van sensibilisering**. Dat is precies de reden waarom we als moderne museale instelling **verder moeten blijven evolueren en waarom we de bezoeker centraal moeten zetten om aan zijn verwachtingen te voldoen en aan zijn vragen te beantwoorden**.

Onze sites

Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis

Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk

Bastogne Barracks

Dodengang

Gunfire

Commandobunker Kemmelberg

Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis

Het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis ligt in hartje Brussel, in het Jubelpark. Het Museum huisvest een indrukwekkende collectie die **meer dan 10 eeuwen geschiedenis beslaat**, van de middeleeuwen tot heden, en bestaat uit harnassen, uniformen, kunstwerken, vliegtuigen, kanonnen, gepantserde voertuigen,... Een parcours door de zalen is een tocht door de geschiedenis.

Het panorama over de stad vanop de Arcades is adembenemend.

Permanente tentoonstellingen

- Zaal Wapens en Harnassen
- Hollandse Zaal
- Historische Zaal
- Technische Zaal
- Zaal 14-18
- Russische Zaal
- Bordiauhal
- Luchtvaarthal
- Marinezaal
- Pantser
- Arcades (Napoleon en zijn tijd)
- Antarctica

Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk

Breendonk is slechts een puntje in het universum van de concentratiekampen, maar getuigt van dezelfde wil om het individu te verpletteren, om de mens tot slaaf te maken en om hem zijn persoonlijkheid te ontnemen. Tussen september 1940 en september 1944 werden ongeveer 3.600 gevangenen in Breendonk opgesloten. Als Gedenkteken symboliseert het Fort van Breendonk, een van de beste bewaarde nazikampen in Europa, het lijden en de dood van alle slachtoffers van het nazisme.

In de loop van 2019 werden er talloze activiteiten en evenementen georganiseerd: de studiedag "*Radicalisering, burgerschap en opleiding*", het avondschouwspel "*Breendonk vertelt, 2*", het toneelstuk "*De koffer*" en verschillende herdenkingen.

De site tekende ook een recordaantal bezoekers op.

Het Gedenkteken bewaart de urnen met de assen van de doden die in Auschwitz, Benjica-Belgrado, Buchenwald, Dachau, Dora, Flossenbug, Gross-Rosen, Mauthausen, Majdanek, Natzweiler, Neuengamme, Ravensbrück, Stutthof, Treblinka, Theresienstadt en Vught vielen. Zo worden ook alle Belgen herdacht die in deportatie in de nazikampen overleden.

Bastogne Barracks

In 2010 werd Bastogne Barracks een interpretatiecentrum voor de Tweede Wereldoorlog. De “Nuts”-kelder evocert een belangrijke fase in de Slag om de Ardennen. In het “Vehicle Restoration Center” worden de pantsers van het WHI gerestaureerd en tentoongesteld.

Dodengang

In Diksmuide vinden we een van de laatste Belgische loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog. Als interpretatiecentrum gebruikt de site de modernste museale technieken. Aan de hand van een vijftiental interactieve apps, teksten, foto's, films en unieke objecten uit de collecties van het War Heritage Institute kan de bezoeker het boeiende verhaal van de Dodengang ontdekken. Nieuw historisch onderzoek ontkracht enkele hardnekkige mythes. Het bezoekersparcours illustreert ook de Duitse zijde van het conflict.

Gunfire

De site Gunfire is de bakermat van de Belgische artillerie. Het expertise- en interpretatiecentrum huisvest een uitgebreid gamma veld-, luchtafweer- en loopgraafartillerie gebruikt door het Belgische leger sinds 1830. De site huisvest ook een verzameling m.b.t. licht vliegwezen en een hele reeks pantservoertuigen.

Commandobunker Kemmelberg

De site werd in het begin van de jaren 1950, tijdens de Koude Oorlog, als commandocentrum voor de luchtverdediging van vijf landen (België, Frankrijk, Groot-Brittannië, Luxemburg en Nederland) gebouwd, maar werd daarvoor uiteindelijk nooit gebruikt.

In de jaren 1960 werd de bunker ingericht om het hoofdkwartier van de Belgische strijdkrachten in geval van conflict te huisvesten. Na de Koude Oorlog verloor de bunker zijn militair doel. Deze “top secret” site, authentiek en perfect bewaard, getuigt van een halve eeuw spanning tussen Oost en West.

Aan de hand van foto's, films, objecten, uniformen en uitrustingsstukken wordt de bezoeker in de sfeer van de Koude Oorlog ondergedompeld.

Ons documentatiecentrum

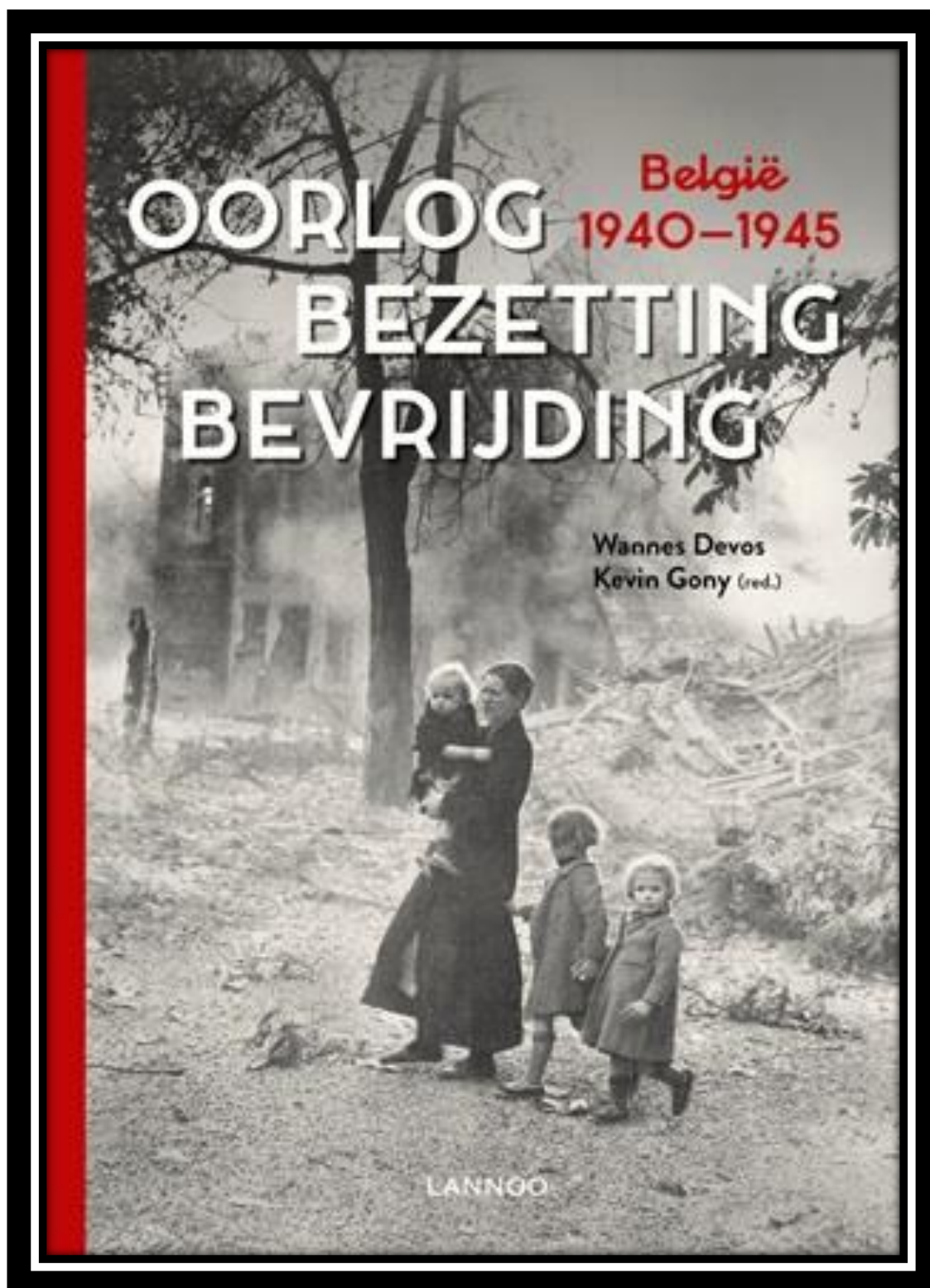

Het documentatiecentrum van het WHI bevindt zich in het Koninklijk Legermuseum in het Brusselse Jubelpark. **Het centrum bewaart een uitgebreide verzameling archieven, boeken, tijdschriften, foto's en kaarten.** De stukken zijn in een inventaris en verschillende databanken opgenomen en kunnen in de leeszaal geraadpleegd worden. Ons personeel staat particulieren, verenigingen, overheidsinstellingen en wetenschappers in hun opzoeken bij. Ook het eigen personeel en collega's van andere instellingen kunnen uiteraard in het documentatiecentrum terecht.

Het documentatiecentrum krijgt regelmatig giften die dan systematisch in de inventaris worden opgenomen.

In 2019 registreerde het documentatiecentrum 390 onderzoekaanvragen, waarvoor 1.175 nationale en internationale lezers werden onthaald.

Opvallendste feit in 2019 was zeker de tentoonstelling "Oorlog – Bezetting – Bevrijding", waarvoor heel wat opmerkelijke stukken in de uitgebreide collecties van het documentatiecentrum werden geput.

Wetenschappelijke publicaties

Om het wetenschappelijke en culturele aanbod te vervolledigen en tot de uitstraling van het War Heritage Institute bij te dragen, werden in 2019 volgende bijdragen en werken gepubliceerd:

Publicaties van mevrouw Sandrine Smets

«*Kunst in oorlogstijd*», Wannes Devos & Kevin Gony (red.), Oorlog - Bezetting - Bevrijding. België 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 230-233.

«*Faire entrer l'art en guerre*», Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre – Occupation – Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 230-233.

«*Introducing art in a time of war*», Wannes Devos & Kevin Gony (eds.), War - Occupation - Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 230-233.

Publicaties van mevrouw Anne Godfroid

«*De controle van de Rijn: welke inzet ?* », Wannes Devos & Kevin Gony (red.), Oorlog - Bezetting - Bevrijding. België 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 38-39.

«*Contrôler le Rhin au lendemain de la Première Guerre mondiale : quels enjeux ?* », Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre - Occupation - Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 38-39.

«*The implications of controlling the Rhine*», Wannes Devos & Kevin Gony (eds.), War - Occupation - Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 38-39.

Op 17 december II. heeft onze eminente collega mevrouw Anne Godfroid voor een jury van Belgische en buitenlandse specialisten op briljante wijze haar doctoraatsthesis "La guerre après la Guerre ? L'occupation belge de la rive gauche du Rhin (1918-1930)" verdedigd. Ze heeft zo haar titel van Doctor in de Geschiedenis, Kunstgeschiedenis en Archeologie aan de ULB en Doctor in Sociale en Militaire Wetenschappen aan de Koninklijke Militaire School behaald.

Publicaties van de heer Erik Janssen :

«*De Belgische bunkerlijnes: vele voeten in de aarde*», Wannes Devos & Kevin Gony (red.), Oorlog - Bezetting - Bevrijding. België 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 57-59.

«*Les lignes de bunkers belges : des pieds bien ancrés au sol*», Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre - Occupation - Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 57-59.

«*The Belgian bunkerlines: many feet in the soil* », Wannes Devos & Kevin Gony (eds.), War - Occupation - Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 57-59.

Publicaties van de heer Olivier Van Der Wilt :

« *Van Koninklijk Legermuseum naar War Heritage Institute... een uitdaging* » in Museumpeil, nr. 55, voorjaar 2020, pp. 22-23 1.

« *Les détenus de Breendonk* » in Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre - Occupation - Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 142-144.

« *La libération des camps* » in Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre - Occupation - Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 282-283.

Publicaties van de heer Jean Cardoen

« *Het nazi-universum van concentratiekampen en gevangnissen* », in W. Devos en K. Gony, Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019, pp. 145-148.

« *L'univers concentrationnaire et carcéral nazi* » in W. Devos en K. Gony, Guerre. Occupation. Libération. Belgique 1940-1945, Tielt : Editions Lanoo – Racine, 2019, pp. 145-148.

« *Nazi concentration camp and prison universe* », in W. Devos en K. Gony, War. Occupation. Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019, pp. 145-148.

Publicaties van de heer Wannes Devos

« *De Tweede Wereldoorlog in stukken* », in W. Devos en K. Gony, Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019 pp. 18-25.

« *La Seconde Guerre mondiale en pièces* » W. Devos en K. Gony, Guerre. Occupation. Libération. Belgique 1940-1945, Tielt : Editions Lanoo – Racine, 2019., pp. 18-25.

« *The Second World War in parts* », W. Devos en K. Gony, War. Occupation. Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019, pp. 18-25.

« *Grenze(n)loze oorlog: de bezetting in kaart* », W. Devos en K. Gony, Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019 pp. 112-123.

« *Une guerre sans limite(s) : l'occupation en carte* », W. Devos en K. Gony, Guerre. Occupation. Libération. Belgique 1940-1945, Tielt : Editions Lanoo – Racine, 2019 112-123.

« *War without border(s): the occupation mapped out'* », in W. Devos en K. Gony, War. Occupation. Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019 pp. 112-123.

« *Brigade Piron* », bijdrage digitale encyclopedie van de Tweede Wereldoorlog (belgiumwwii.be), CegeSoma, 2019, s.p.

« *Jean-Baptiste Piron* », bijdrage digitale encyclopedie van de Tweede Wereldoorlog (belgiumwwii.be), CegeSoma, 2019, s.p.

« *Een nieuwe tentoonstelling, een nieuw Koninklijk Legermuseum?* », bijdrage digitale encyclopedie van de Tweede Wereldoorlog (belgiumwwii.be), CegeSoma, 2019, s.p

« *War. Occupation. Liberation. The Royal Military Museum 2.0.* », ICOMAM Magazine, 21, Leeds: Basilicoe Press, 2019, pp. 18-23.

Publicaties van de heer Kevin Gony :

« *Vernederd en gekrenkt”: Het einde van de oorlog in Europa* », in W. Devos en K. Gony (red.), Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019, p. 271-281.

« *Humiliés et offensés : La fin de la guerre en Europe* », W. Devos en K. Gony, Guerre. Occupation. Libération. Belgique 1940-1945, Tielt : Editions Lannoo – Racine, 2019 p. 271-281.

« *Humiliated and insulted”: The end of the war in Europe* », in W. Devos and K. Gony (eds.), War. Occupation. Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt: Lannoo, 2019, p. 271-281.

Publicaties van de heren Wannes Devos et Kevin Gony

« *Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België 1940-1945* », Tielt: Lannoo, 2019, 328 p.

« *Guerre - Occupation - Libération. Belgique 1940-1945* », Tielt : Editions Lannoo – Racine, 2019, 328 p.

« *War. Occupation. Liberation. Belgium 1940-1945* » Tielt: Lannoo, 2019, 328 p.

Publicaties van de heer Pierre Lierneux

« *L’armée belge de 1939-1940 : armement* », sur le site du CEGESOMA

« *Mobilisation de 1939 : étaient-ils prêts ?* », in GONY (K.) - DEVOS (W.), Guerre, Occupation, Libération, catalogue de l’exposition permanente sur la deuxième guerre mondiale, 2019, pp. 60-62.

Publicaties van mevrouw Natasja Peeters

« *Kunst in het vaandel: Duitse cultuurpolitiek en kunstroof* », in: Wannes Devos & Kevin Gony (red.), Oorlog - Bezetting - Bevrijding. België 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 163-171

« *L'estime de l'art : politique culturelle allemande et pillage artistique* », in: Wannes Devos & Kevin Gony (dir.), Guerre – Occupation – Libération. Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, 2019, p. 163-171

« *Art as a priority: German cultural policy and art theft* », in: Wannes Devos & Kevin Gony (eds.), War - Occupation - Liberation. Belgium 1940-1945, Tielt, Lannoo, 2019, p. 163-171

« *The painter's apprentice in fifteenth and sixteenth century Antwerp. An analysis of the archival sources* », in: Mélanges de l'école française de Rome, (e-journal)131/1, 2019, (2nd Conference on European Labour History in Paris, Paris, Université de la Sorbonne III, 2-3 november 2017)

Publicaties van de heer Manuel Duran

« *Multilateralisme of economische diplomatie? De Belgische zending(en) in Ethiopië* », in: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België, 1940-1945, Tielt, Lannoo, p. 40-43

"*Multilatéralisme ou diplomatie économique? Mission(s) belge(s) en Éthiopie*», in: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). Guerre, occupation, libération : la Belgique 1940-1945, Tielt, Lannoo-Racine, p. 40-43

"*Multilateralism or economic diplomacy? The Belgian mission(s) in Ethiopia*», in: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). War. Occupation. Liberation. Belgium, 1940-1945, Tielt, Lannoo, p. 40-43.

« *Regional Diplomacy: A Piece in the Neo-Medieval Puzzle, in: Belgeo* », Revue Belge de Géographie, vol. 2 (2019), 15p.

Publicaties van mevrouw Ilse Bogaerts

« *De Belgische Camouflagedij 1950-1964* » ,in, Militaria Belgica, 2019, Jaarboek over Uniformologie en Krijgsgeschiedenis, Brussel, pp. 97-116.

« *ICOM news from the Kyoto conference* », in, ICOMAM Magazine 22, Basciliscoe Press in association with ICOMAM, Leeds, 2019, p.9 (e-publication).

«*Why do we love to look like a soldier?* », in, The Museum as a Cultural Hub: The Future of Tradition. Proceedings of the ICOM Costume Committee Annual Meeting, Kyoto, Japan, 1-7 September 2019, Edited by Jean L. Druesedow (e-publication).

Publicaties van de heer Piet Veldeman

« *Koning versus regering : (on)macht van een krijgsgevangen kroongetuige* » in: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). Oorlog. Bezetting. Bevrijding. België, 1940-1945, Tielt, Lannoo, p. 90-95

«*Roi contre gouvernement : im(puissance) d'une témoin clé de la guerre*» dans: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). Guerre. Occupation. Libération. Belgique, 1940-1945, Tielt, Lannoo, p. 90-95

« *King versus government : power(lessness) of a royal prisoner of war* » in: Devos, W. en Gony, K. (ed.) (2019). War. Occupation. Liberation. Belgium, 1940-1945, Tielt, Lannoo, p. 90-95

« *Garde Civique* », in: 1914-1918-online. International Encyclopedia of the First World War.

« *Franse militairen op kamers in het Pauscollege* » in: Ex abundantia cordis. Vriendenboek Mark Derez, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2019, p. 58-59.

« *Vrijgevochten stad. Leuven en de Belgische revolutie* » in: Audiens, J., Brepoels, J. e.a. (ed), Vensters op Leuven. Een geschiedenis, Leuven, Salsa!, 2019, p. 64-65.

« *Leuven ook een soldatenstad* » in: Audiens, J., Brepoels, J. e.a. (ed), Vensters op Leuven. Een geschiedenis, Leuven, Salsa!, 2019, p. 86-87.

« *De bloednacht van 18 april 1902* » in: Audiens, J., Brepoels, J. e.a. (ed), Vensters op Leuven. Een geschiedenis, Leuven, Salsa!, 2019, p. 94-95.

Studiedagen en Lezingen

Studiedagen

Ilse Bogaerts en Sergio Servellon, Workshop « **New perspectives on Camouflage and Abstraction Pattern** »
Drogenbos, FeliXart Museum
(21-22 maart 2019)

Lezingen

Laurence van Ypersele, « **La sortie de la Grande Guerre, la Belgique 1918-1925** ». in het Koninklijk Legermuseum
- 20 januari.

Sandrine Smets, « **Panorama de l'Yser – Diorama de la Meuse. Entre propagande, commémoration et remémoration** ». in het Koninklijk Legermuseum – 3 februari.

Emilie Gaillard, « **Au-delà de la Grande Guerre - La prétendue émancipation des femmes** ». in het Koninklijk Legermuseum – 17 maart.

Sandrine Smets, « **De la dissimulation au trompe-l'œil. Les camoufleurs belges pendant la Première Guerre mondiale** » Drogenbos, FelixArt Museum in maart 2019.

Workshop, Lid panel van experts rondetafel, Natasja Peeters, « **Plunder of Art and Heritage** » Cegesoma, Brussel, 17 juni 2019.

Wannes Devos & Kevin Gony « **Wat zijn de huidige uitdagingen van een oorlogsmuseum?** » in het Cegesoma – 19 juni.

Contactdag, Lid panel, Natasja Peeters, « **Maritiem erfgoed & museologie** », Zeebrugge, 8 november 2019.

Wannes Devos, « **Museologie** », in Zeebrugge, Contactdag Maritiem Erfgoed & Museologie – 8 november.

Olivier Van der Wilt, « **La reconstruction d'un pays dévasté** » in de Belgische Senaat – 11 november.

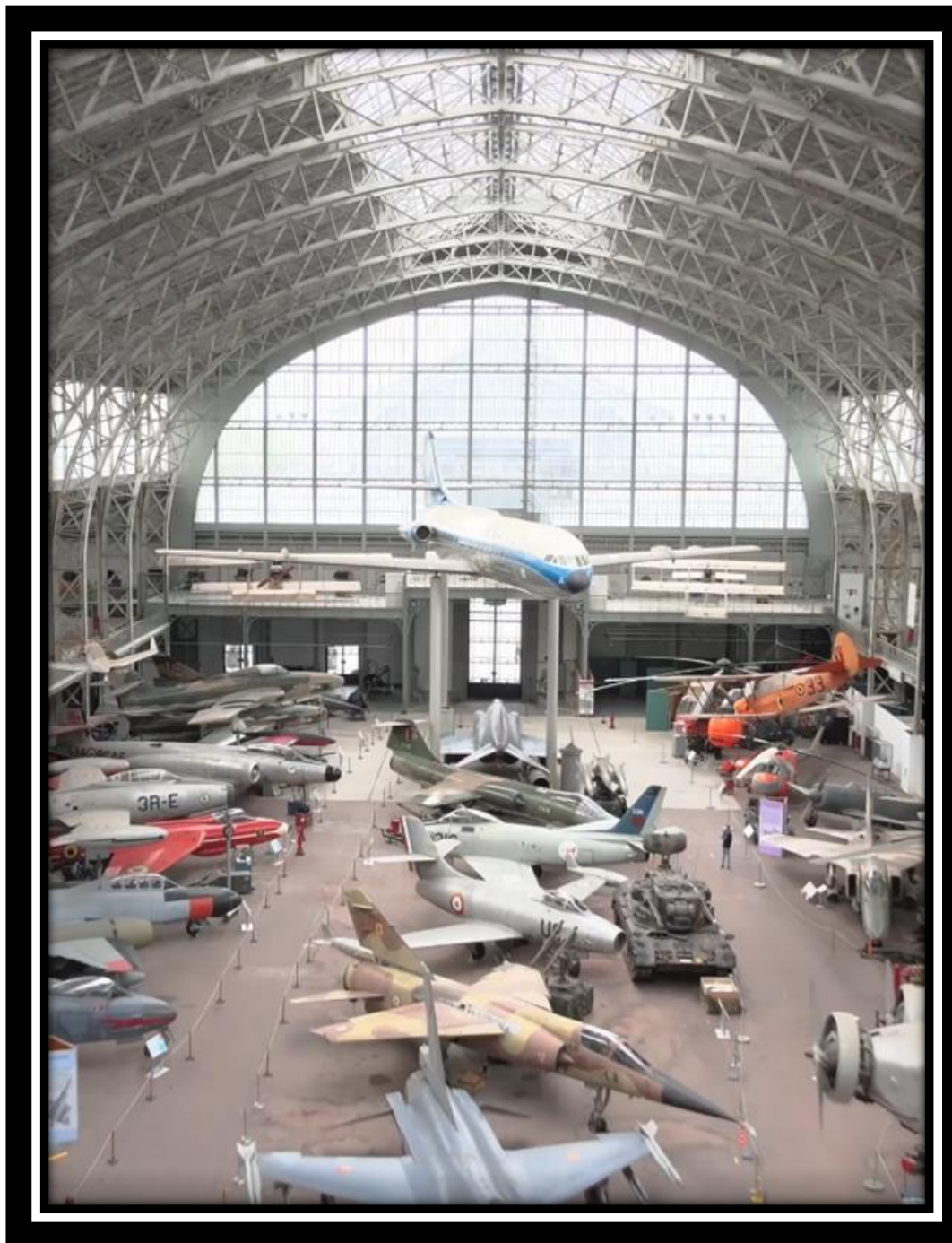
Wannes Devos, « **Musealisering van de Tweede Wereldoorlog in het Koninklijk Legermuseum** » in Liberas Gent – 3 december.

Ilse Bogaerts participeert, als ICOMAM bestuurslid en Icom Belgium bestuurslid, aan de Buitengewone Algemene Vergadering van ICOM Kyoto 2019 « **The Museum as a Cultural Hub: The Future of Tradition** » op zaterdag 7 september 2019 in Japan.

Ilse Bogaerts, organiseerde en gaf een presentatie « **Why do we love to look like soldiers?** » op de conferentie van ICOM Costume in samenwerking met ICOMAM in Kyoto op 4 september tijdens ICOM Kyoto 2019 « **The Museum as a Cultural Hub: The Future of Tradition** ».

Het WHI samengevat

Historiek

Opdrachten

Onze waarden

Beheerorganen

Enkele cijfers

Het WHI samengevat

Historiek

Het War Heritage Institute is een Belgische referentie-instelling voor het militaire erfgoed en de herdenking. Het werd door de wetgever op 1 mei 2017 opgericht en overkoepelt vier voormalige structuren onder de bevoegdheid van de minister van Defensie. Zo bundelden vier instellingen hun krachten om een enkele entiteit te vormen.

Het WHI is een organisme van openbaar nut van categorie B, nog steeds onder de bevoegdheid van de minister van Defensie

In juni 2018 verkreeg het WHI het statuut van federale wetenschappelijke instelling, waardoor zijn wetenschappelijk karakter werd erkend.

Opdrachten

Het War Heritage Institute heeft als opdracht het valoriseren van het Belgische militaire erfgoed en de herdenking van gewapende conflicten op Belgische bodem of waarbij Belgen in het buitenland betrokken waren. De opdracht bestaat uit het verwerven, beheren, conserveren en restaureren van collectiestukken, documenten en immateriële getuigenissen van de middeleeuwen tot heden. De instelling beheert en coördineert daarvoor een uitzonderlijk netwerk van militaire musea en sites. Het WHI biedt een multidisciplinaire interpretatie aan door deze sites in hun historische, militaire, politieke, technologische, economische, sociale en culturele context te plaatsen. De herinnering aan deze gewapende conflicten wordt doorgegeven aan de hand van creatieve en stimulerende activiteiten. Daarbij worden diverse doelpublieken betrokken. De instelling voert ook wetenschappelijk onderzoek m.b.t. militaire geschiedenis en erfgoed op internationaal niveau.

Onze waarden

Elke medewerker van het War Heritage Institute verbindt zich ertoe in zijn acties, beslissingen en professionele contacten 5 essentiële waarden te respecteren en uit te dragen:

- Wederzijds respect en aandacht voor het publiek;
- Het aanhouden van wetenschappelijke correctheid en integriteit;
- De promotie van diversiteit;
- De ontwikkeling van een duurzaam patrimoniumbeheer;
- De zoektocht naar uitmuntendheid en doorlopende verbetering.

Beheerorganen

De directie

De instelling wordt geleid door een ad-interimdirectie bestaande uit een directeur-generaal, dhr. Michel Jaupart en een adjunct-directeur-generaal, dhr. Franky Bostyn.

Ze worden bijgestaan door 4 departementshoofden:

- Mevrouw Natasja Peeters voor het beheer van de collecties
- De heer Piet Veldeman voor het beheer van de sites
- De heer Jean Cardoen voor de publiekswerking
- De heer Henri De Gyns voor de steundiensten

De organisatie wordt ook bijgestaan door een Raad van Bestuur, een Wetenschappelijke Raad en een Erfgoedraad.

De Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de minister van Defensie, van de eerste minister, van de minister van Buitenlandse Zaken, van de Regie der Gebouwen, van Wetenschapsbeleid en van militaire en vaderlandslievende verenigingen. De Raad bepaalt het beleid op lange termijn en controleert het financiële beheer van de instelling.

Samenstelling

Voorzitter:

Koen Palinckx

Vicevoorzitter:

Edmond Eycken

Vertegenwoordiger van de

minister van Defensie - Expert
inzake personeelsbeheer:

Régis Bornain

Vertegenwoordiger van de
minister van Defensie - Expert
inzake begroting en financieel
beheer:

Geert De Bruyne

Vertegenwoordiger van de minister
van Defensie - Geschiedkundig
expert:

Jean-Michel Sterkendries

Vertegenwoordiger van de
eerste minister:

Michel Peters

Vertegenwoordiger van de
minister van Buitenlandse Zaken:

Maryse Canavesi

Vertegenwoordiger van de minister
bevoegd voor de Regie der
Gebouwen:

Philippe Waeytens

Vertegenwoordiger van de
staatssecretaris bevoegd voor
Wetenschapsbeleid:

Jan Schonks

Vertegenwoordiger van het
Comité van de
vaderlandslievende verenigingen:

Joseph Neven

Vertegenwoordiger van het Comité
van de vaderlandslievende
verenigingen:

Willy Sonck

Vertegenwoordiger van het
Comité van de
vaderlandslievende
verenigingen:

Leon De Turck

De Wetenschappelijke Raad

Deze raad geeft advies over wetenschappelijke aangelegenheden die de opdrachten van de instelling betreffen.

Samenstelling

Leden van het WHI

Directeur-generaal a.i.

Michel Jaupart

Directeur Dienst Publiekswerking:

Jean Cardoen

Directrice Collectiebeheer:

Natasja Peeters

Directeur van de Sitebeheer:

Piet Veldeman

Verantwoordelijke Museologie

Pierre Lierneux

Andere leden

Professeur honoraire d'histoire à
l'École royale militaire

Luc De Vos

Directeur van de Koninklijke Musea
voor Schone Kunsten van België:

Michel Draguet

Directrice van de collecties van
de Musea voor Schone Kunsten,
Antwerpen:

Elsje Janssen

Fédération Wallonie-Bruxelles -
Cel Démocratie ou Barbarie:

Philippe Plumet

Schrijver-historicus:

Peter Schrijvers

Algemeen Rijksarchief:

Pierre-Alain Tallier

Erfgoedraad

Deze Raad ontwikkelt de sites, harmoniseert het netwerk tussen de verschillende actoren en creëert transversale projecten.

Samenstelling

De Raad bestaat uit een vertegenwoordiger per geassocieerde site of site in concessie.

Elk Gewest mag eveneens een vertegenwoordiger afvaardigen.

Vlaamse Regering:

Pierre Ruyffelaere, Buitenlandse Zaken, Project eeuwfeest 14-18

Waalse Regering:

Pierre Pirard, adjunct-directeur

Duitstalige Gemeenschap:

Herbert Ruland

Franstalige Gemeenschap:

Philippe Plumet, Cel Démocratie ou Barbarie

Brussels Gewest:

Thierry Wauters, Directie Monumenten en Landschappen

Museum van Leopoldsburg:

Wouter Beke, burgemeester van Leopoldsburg

Fort van Loncin:

Fernand Moxhet, voorzitter vzw Front de sauvegarde du Fort de Loncin

Fort Eben-Emael :

Marcel Verhasselt, voorzitter vzw Fort d'Eben-Emael

Enkele cijfers

Financiën

Sinds 1 mei 2017 bestaat de begroting van het WHI uit de begrotingen van de vier samenstellende instellingen, namelijk het Koninklijk Legermuseum, het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk, de dienst Herinnering en Communicatie van het Instituut voor Veteranen en de Historische Pool van Defensie.

Resultaten boekjaar 2019

De tabel hieronder geeft een overzicht van de rekeningen.

RESULTATENREKENING	31/12/2019	31/12/2018
Verkoop en prestaties	14.422.931	13.830.448
Zakencijfer	1.985.821	1.408.624
Bijdragen, giften, legaten en subsidies	12.437.107	12.421.824
Andere uitbatingsontvangsten	3	-
Kost verkoop en prestaties	14.255.579	12.649.503
Bevoorrading, goederen	65.534	76.311
Diensten en diverse goederen	6.492.116	5.225.792
Bezoldigingen'	6.512.046	7.186.648
Afschrijving en waardeverminderingen op instellingskosten op immateriële en materiële vaste activa	1.096.949	198.896
Waardeverminderingen op commerciële vorderingen op een jaar of meer	69.245	
Provisies voor risico's en lasten: dotaties	-	50.000
Andere uitbatingslasten	18.586	11.856
Eenmalige uitbatingslasten	1.103	-
Financiële producten	2	-
Weerkerende financiële producten	2	
Financiële lasten	1.569	-
Weerkerende financiële lasten	1.569	-
Uitzonderlijke producten	4.807	-
Andere uitzonderlijke producten	4.807	-
Resultaten boekjaar	170.586	1.180.943

De ontvangsten

De tabel hieronder geeft een globaal overzicht van de inkomsten van het WHI.

Aard inkomsten	Bedrag in 2019
Dotatie	12.437.107
Toegangsgelden en gidsen	1.907.168
Zaalverhuring	15.500
Diverse verkopen	63.148
Andere uitbatingsinkomsten	3
Financiële producten	2
Uitzonderlijke producten	4.807
Totaal	14.427.734

De tabel geeft aan dat:

- de dotatie 86% van de ontvangsten uitmaakt;
- de eigen inkomsten 14% van de ontvangsten uitmaken.

De toegangsgelden en gidsen (1.907.168€), de zaalverhuur (15.500€) en de diverse verkopen (63.148€) binnen de verschillende musea zijn als volgt verdeeld:

Sites	Bedrag in 2019
Bastogne Barracks	175.843
Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk	807.457
Dodengang	169.382
Gunfire	14.746
Commandobunker	28.793
Koninklijk Legermuseum	788.764
Niet toegewezen	836
Totaal	1.985.821

De uitgaven

Hieronder het detail van de lasten van het WHI voor 2019:

Type last	31/12/2019
Subtotaal aankoop goederen	65.534
Gedetacheerd personeel	2.726.797
Onderhoud	768.811
Consultancy, uurlonen en ondersteuning	578.407
Huur	508.679
Energiekosten	421.888
Bewaking	273.324
Grafische vormgeving en reclame	240.619
Klein materieel	237.099
Gidsen	223.761
Informaticakosten	105.835
Varia	89.303
Telefoon en verzendingskosten	84.940
Restauratiekosten	73.625
Zendingskosten	66.236
Verzekeringen	36.364
Vertaalbureau	30.353
Opleiding	9.772
Bijdragen	9.058
Artiesten	3.724
Sociaal secretariaat	3.521
Subtotaal diensten	6.492.116
Lonen	6.109.534
Variatie provisie vakantiegeld	237.908
Andere elementen personeelslasten	164.604
Subtotaal personeelslasten	6.512.046
Subtotaal afschrijvingen	1.096.949
Subtotaal correctie waarden op vorderingen	69.245
Subtotaal andere uitbatingskosten	18.586
Subtotaal eenmalige uitbatingskosten	1.103
Subtotaal financiële lasten	1.569
Totaal	14.257.148

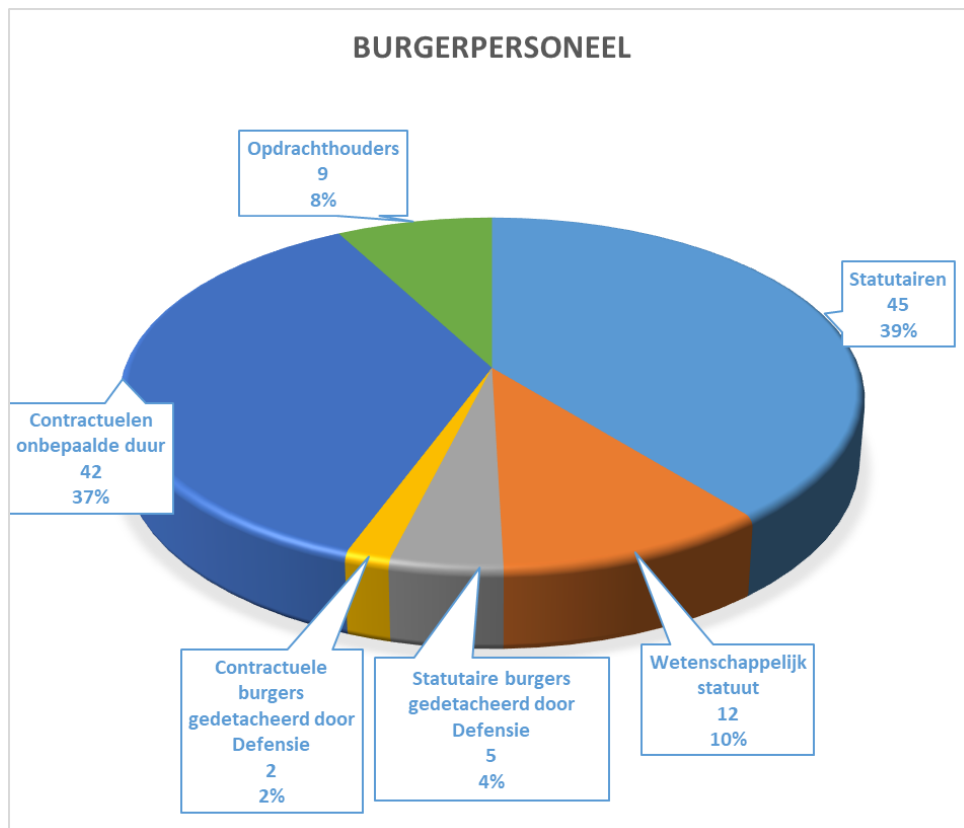
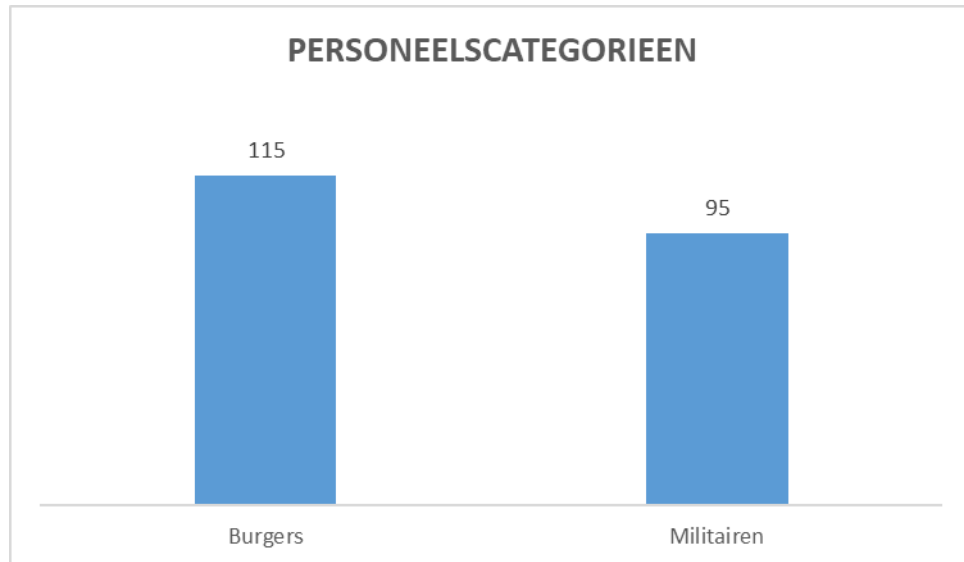
De werkingsuitgaven bedragen 46% van de totale uitgaven en de post Personeel vertegenwoordigt eveneens 46% van de totale uitgaven.

De lasten m.b.t. aankoop van goederen (65.534 EUR), de diensten (6.492.116 EUR), het personeel (6.512.046 EUR), andere uitbatingslasten (18.586 EUR), eenmalige uitbatingslasten (1.103 EUR) en financiële lasten (1.568EUR) zijn voor de sites als volgt verdeeld:

Sites	Bedrag in 2019
Centraal	7.948.357
Koninklijk Legermuseum	4.335.204
Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk	355.129
Bastogne Barracks	169.322
Dodengang	117.240
Gunfire	115.893
Commandobunker	29.710
Landen	20.099
Totaal	13.090.954

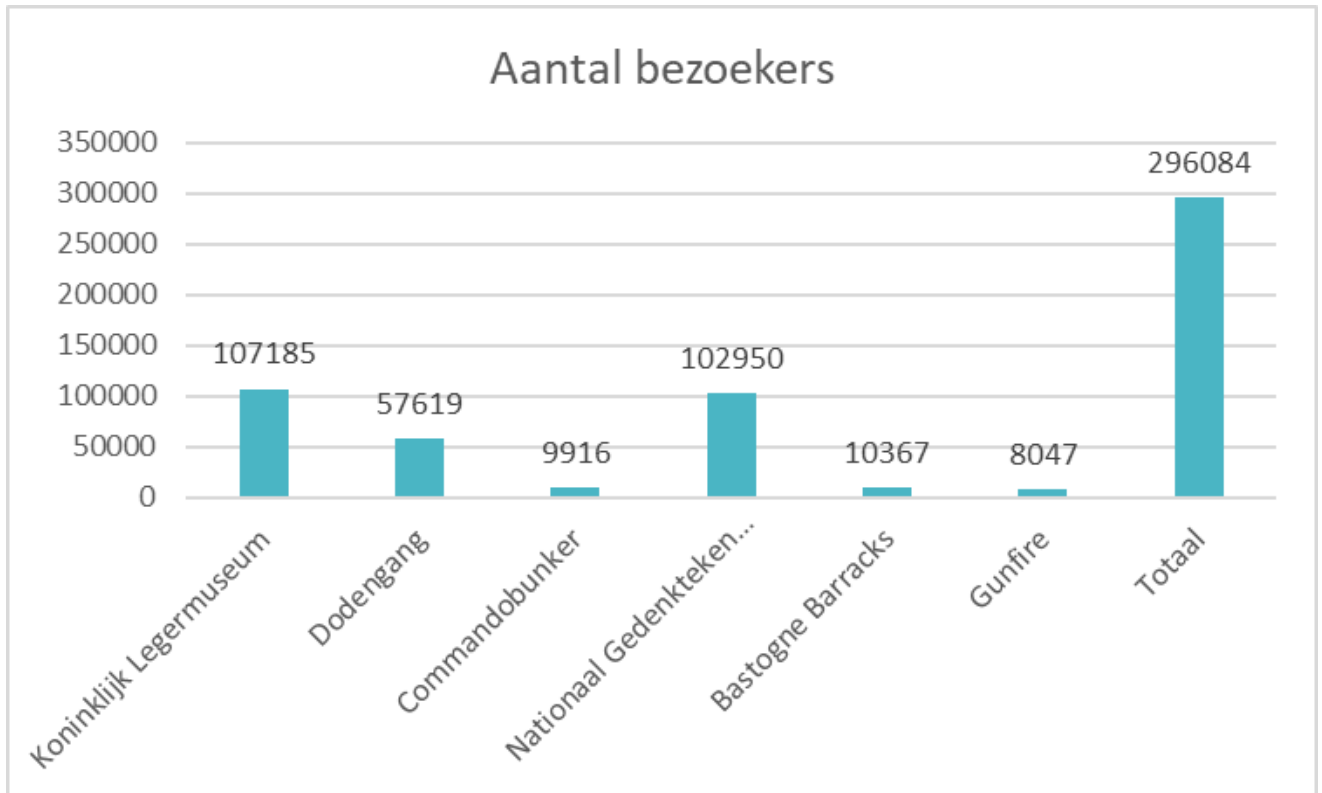
Personeel

Het personeel van het WHI bestaat uit burgers en militairen en telt 210 personen.

Bezoekerscijfers

In 2019 verwelkomden we ongeveer 300.000 bezoekers op onze zes sites, wat aantoont dat herdenkingstoerisme nog steeds populair is.

Een publicatie van het War Heritage Institute

Verantwoordelijke uitgever
Michel Jaupart
Jubelpark 3
1000 Brussel

Bijdragen

Alessandra d'Angelo
Anne Godfroid
Betty De Lanoeye
Christine Van Everbroeck
Ellen Lefèvre
Erik Janssen
Hannes Van Wymelbeke
Herbart Beyers
Ilse Bogaerts
Kevin Gony
Manuel Duran
Marie-Hélène Billwatsch
Michel Jaupart
Natasja Peeters
Olivier Van der Wilt
Pascale Bauwens
Pierre Lierneux
Piet Veldeman
Rik Brulez
Sandrine Place
Sandrine Smets
Wannes Devos
Yves Perger

Coördinatie en eindredactie
Pascale Bauwens

Vertaling
Diane Vanthemsche

Lay-out
Pascale Bauwens

Foto's
War Heritage Institute
Jerusalem Pierard
Luc Van de Weghe
Josse Vandenstein

Het WHI is op verschillende
platforms aanwezig

Instagram :
<https://www.instagram.com/warheritage>

Twitter :
<https://twitter.com/warheritage>

Linkedin :
<http://linkedin.com/company/war-heritage-institute>

Volg ons op:
www.warheritage.be

BEZOEK DE VERSCHILLENDE

SITES

- 1 | Koninklijk Museum van het Leger
en de Krijgsgeschiedenis

- 2 | Nationaal Gedenkteken Fort Breendonk

- 3 | Bastogne Barracks > Bastenaken

- 4 | Dodengang > Diksmuide

- 5 | Gunfire > Brasschaat

- 6 | Commandobunker Kemmel
> Heuvelland

www.warheritage.be

War Heritage Institute |
Jubelpark 3
B-1000 Brussel
infocom@warheritage.be

6 Nationale Loterij

.be